

M. M.

[Básně a morality]

2454-240
100 -

Skryj, Pane, slitováním svým,
co zla před tebou učiním.
A dej, ať nepřehlédnu již,
že spásu s láskou přinášíš,
a blaženost, jež nekončí.

Wolfram von Eschenbach -
1170 - 1210,
německý básník středověku

Francois Villon

MODLITBA K PANNĚ MARII
složená pro Villonovu Matku

Královno nebes, všeho světa Paní,
jíž se i vláda pekel poddala,
vem si mě k sobě, abych s nebeštany
já, prostá křestanka, tě vzývala,
i když jsem za nic nikdy nestála.
Kéž tvoje milosti mě hříchu zprostí,
svou ctností vyvaž moje nepravosti,
bez tebe duše plná vin a zrad
nedojde nebes. Říkám z upřímností:
chci v této víře žít a umírat.

Myslím na tvého Syna bez přestání,
pros přes má pobloudění nemalá,
abych já také došla smilování,
jež Marie Egyptská získala
či Teofil, kterého vyrvala
svou přímluvou z dábelské spolčenosti.
Před tím vším chran mě, mám už hříchů dosti,
ty, Panno, čistá jako sněžný sad,
nesoucí svátost, jež nás při mši hostí.
Chci v této víře žít a umírat.

Jsem chudá, stará, věk mě k zemi sklání,
jsem hloupá; čtení, psaní neznalá,
zde v kapli však je malba, vidím na ní
ráj, kde se harfa rozezpívala
a peklo, z něhož ohen sálá.
Z pekla mám strach, ráj plný líbeznosti
však vábí mě, přej mi ho do sytosti,
ty, k níž se hříšník utíká tak rád
s vírou v tvé srdce, plné slitovnosti.
Chci v této víře žít a umírat.

V svět zrozen z čisté Panny božských ctností,
Ježíš, náš Král tady i na věčnosti,
Láska, jež smývá hřích i se slabostí,
Lidstvu jde s nebe mladý život dát,
Oběť, jež smrt svou přijme bez hořkosti,
Náš Pán, jehož mé srdce nevyhostí.

Chci v této víře žít a umírat.

Francois V i l l o n, 1431 - 1462,
nejvýznamnější franc. lyrik středověku.
Prožil dobrodružný život, často v prostředí
deklasovaných živlů /tulácké společnosti
"coquillardů"/ - Autor básnických sbírek
"Malý testament" 1456, "Velký testament" 1461;
/český překlad O. Fischera/.

Příruční slovník naučný

Agnus Dei

Beránek trpkost vřesu volí,
nad cukr miluje trošičku soli
a jeho dupot zní jak deště v prašném poli.

Jde za cílem, ničím se nezastaví,
vyběhne prudce s trhnutím něžné hlavy
a matku přivolá pak mekot naříkavý.

Beránku Boží, jímž je lidstvo zachráněno,
ty, jenž nás počítáš a každému dáš jméno,
Beránku Boží, smiluj se, v nás je vše potřísněno.

Daruj nám mír, ne válku, v které žynem,
Beránku hrozný v hněvu spravedlivém,
který jsi Bohem jediným a Boha Otce Synem.

Paul Verlaine

Asperges me

Jen troškou yzopu v Pánově ruce jsem,
v té všemohoucí ruce, z níž milost dostávám,
a přec smím omývat bližní, jež potkat mám,
jsem-li před jeho tváří čistý nalezen.

Prosebnou modlitbou bych k nebi vznést se chtěl,
tam pokoru a tíhu mdlých přání sebou vzít,
abych směl jako pohan, jenž smí v nouzi křtít,
bližního omýt, očistit nad sněžnou běl.

Smiluj se nade mnou, můj Pane laskavý,
tvá milosrdná láska kéž mě vždy ochrání,
spoutej mé srdce, prošlé zlými zkouškami,
ať péče o tvůj dům je nikdy neznaví.

Dej, ať je více lásky v dobrých skutečích mých,
a dovol mi, co v uctě vždy volá věřící,
navěky budiž sláva svaté Trojici,
buď sláva Bohu v nepřístupných nebesích.

Buď sláva Otci, věčné vládě jediné
a Synu, Spasiteli, jenž nám všem život vlil,
a Duchu svatému, který svět ozářil
a hoří očistným paprskem v krvi mé, -
jen troškou yzopu v Pánově ruce jsem.

Paul Verlaine

Můj Bože, tys mě láskou poranil

Můj Bože, tys mě láskou poranil,
rána se po úderu dosud chvěje,
můj Bože, tys mě láskou poranil.

Můj Bože, tys mě bázní zasáhl,
blesk posud žhne a hřmění nepřestává,
můj Bože, tys mě bázní zasáhl.

Můj Bože, vím, že vše je bez ceny,
a jenom sláva tvá mě prostupuje,
můj Bože, vím, že vše je bez ceny.

Mou duši do vln svého Vína vnoř,
Ohléb z tvého stolu kéž mi život dává,
mou duši do vln svého Vína vnoř.

Zde je má krev, kterou jsem neprolil,
a tělo mé, nehodné utrpení,
zde je má krev, kterou jsem neprolil.

Zde je mé čelo, jež smí se jenom rdít,
vlož na ně zbožnováníhodné nohy,
zde je mé čelo, jež smí se jenom rdít.

Zde jsou mé ruce, práci nezvyklé,
vlož do nich kadidlo a žhavé uhlí,
zde jsou mé ruce, práci nezvyklé.

Zde je mé srdce, tlouklo nadarmo,
ať chvěje se mukami Kalvarie,
zde je mé srdce, tlouklo nadarmo.

Zde jsou mé nohy, zpustlé poutnice,
teď touží běžet, kam tvá milost volá,
zde jsou mé nohy, zpustlé poutnice.

Zde je můj hlas, nevrlý, prolhaný,
aby si vyčítal a prosil o pokání,
zde je můj hlas, nevrlý, prolhaný.

Zde jsou mé oči, světla omylů,
at zhasí je mé modlitby a slzy,
zde jsou mé oči, světla omylů.

Běda, můj Bože, který odpouštíš,
má nevděčnost je jak bezedná studna,
běda, můj Bože, který odpouštíš.

Ty Bože hrůzy, Bože svatosti,
Běda! Jsou temná propastí mé viny,
Ty Bože hrůzy, Bože svatosti.

Ty Bože míru, štěstí, radosti,
všechnu mou nemohoucnost, všechnu úzkost,
Ty Bože míru, štěstí, radosti.

To všechno dobře znáš, to vše, to vše,
vždyt není větší ubožák v mé době,
to všechno dobře znáš, to vše, to vše.

Ale co mám, můj Bože, t o d á m T o b ě !

Paul Verlaine, 1844 - 1896, franc.básník,
vyšlý z parnasismu, čelný zástupce symbolismu,
vynikající~~x~~o hudebnost a sugestivnost výrazu.
Objevil A.Rimbauda; do literárně kritické
literatury uvedl pojem "prokletého básníka".

Příruční slovník naučný

Svému Spasiteli

Smiluj se nade mnou, ty, jenž jsi smilování,
ty, jenž všem pomáháš, pomoz i mně, když sám
v naprosté bezmoci se k tobě utíkám,
Pane, jenž skutek máš a radu, která chrání.

Vím o tobě, že dáváš víře růst a zrání.
Hled, stojím před tebou a srdce prázdné mám.
Napln mě sebou sám, at se ti podobám.
Tvůj duch je jediný, jenž více víry dá mi.

Lékaři, uzdrav mě! Jsi studna Izrael,
síla tvé vody zhasí žízen, již jsem měl,
Beránku, jehož krev i práh mých dveří smyla,

práh dveří do srdce. Ty jsi mou oporou,
můj štíte, skálo má. Oživ zas duši mou,
Živote, jehož smrt i mou smrt usmrtila.

Paul Fleming -
1609 - 1640,
německý básník

Meyers Hand-Lexikon

Já jsem vzkříšení

Já jsem však jenom smrt, jsem zcela poražený,
A znova vzchopit se, už nemám dosti sil.
Já jsem se sám svým vlastním během porazil,
Znaven, slab, bez moci. Kde požalovat, není.

Kdyby ten zachránce se sklonil ke mně k zemi!
Kdyby mě podepřel, kdyby se naklonil
Nad úzkost mou a strach, nad muka těchto chvil,
V nichž všechnu naději strávilo vysílení.

Tak ležím, tisíc mých bolestí hlodá, děsí,
A zemřu, mrtev dřív, než někdo povšimne si,
Tak zemřu aniž pro mne zalká lidský hlas.

Přiď, vzkříšení a živote, přiď rychle ke mně,
Pomoz mi, mrtvému, v hříchu a prachu země,
Vždyt jinak zůstanu mrtev pro všecken čas.

Paul Fleming,

1609 - 1640,

německý básník, nejvýznamnější lyrik
sedmnáctého století.

Meyers Hand-Lexikon

Po svých studiích v Lipsku, byl vyslán
do Ruska a Persie, což mu získalo vliv.
Držel se svědomitě cesty Martina Opitze,
ale o mnoho víc jej předčil. Měl pevnou
víru v Boha a taky to ve svém díle zdůraznil.

Das goldene Buch der Weltliteratur

Ač na zemi jsem posavad,
přec jsem už zdvižen k nebi, nad oblohu,
skláním se pod jhem, jež mám rád,
ač nejsem anděl, Boha chválit mohu.
Dítětem nehodným prý jsem,
a přec jsem hoden objat toho Krále,
v němž nic než svatost nenajdem:
ač mám ho, toužím po něm neustále.
Jeho kříž ztěžkne tu a tam,
to, že jsme spolu věrně sjednoceni;
srdce plné i prázdné mám:
Je plné lásky, prázdné v oproštění.

Gottfried Arnold -
~~1650 - 1695~~, 1655 - 1714,
luteránský teolog

Meyers Hand-Lexikon

Jen sen, jen sen na této zemi
je život náš.

Jak stín jsme vlnou vyzdviženi
a zhasnem zas.

Prostorem, časem měříváme
krůček prostý;
a nevíme že spočíváme
ve věčnosti.

J.G.Herder -

Johann Gottfried von Herder,

1744 - 1803, německý myslitel a spisovatel. Vzbudil
Vzbudil u Němců zájem o kulturu druhých národů
ideou, že každý národ má vlastní tvůrčí schop-
nosti; zvláště oceněním významu Slovanů přispěl
k jejich ~~sebeuvědomění~~ sebeuvědomění. Byl podnětný
ve všech oblastech společenských věd; jeho ideál
humanity, spojení kultury srdce i ducha, pronikl
německou literaturu klasické doby. ukázal mladému
Goethovi cestu k měštanskému humanismu. Napsal
mimo jiné Myšlenky k filosofii dějin lidstva
a vydal sbírku Hlasy národů v písních.

/Příruční slovník naučný/

M o t ý l

S jarem se narodit, s růžemi umřít v kráse;
na křídlech vánku plout po nebi omytém;
houpat se na klíně květu, jenž otvírá se,
opít se vůněmi, světlem a blankytem;
strásaje, ještě mlád, prach lpící na křídlech,
ke klenbám věčnosti odlétnout jako dech:
a to je čarodějným osudem motýla.
Je touze podoben, jež hledá zas a zase
a bez ukojení všeho jen dotýká se,
aby se pro rozkoš do nebe vrátila.

Marie Louis Alphonse de Lamartine,
1790 - 1869, francouzský básník reakčního
romantismu, autor lyriky melancholicky rezig-
nované /Básnické meditace/ v r.1848 jako člen
prozatímní revoluční vlády proslul liberalistic-
kou snahou překlenout třídní boj obecnými fráze-
mi o třídním míru v nové buržoazní republice.

/Příruční slovník naučný/

... Svými díly - ve třiceti letech - "Médita-
tions poétiques", "Nouvelles méditations",
"Harmonies poétiques et religieuses" vzbudil
velikou pozornost. Po smrti Oheimse Lemartiniho
zdědil značné jmění a procestoval celý Orient.
1834 nasoupl politickou dráhu, stal se mini-
strem zahraničí v únorové revoluci 1848. Pro
rozhárané politické poměry, odchází r.1851 do
ústraní v Passy, kde zemřel r.1869.

Výkřik duše

Když tichý božský dech, jenž vane nad námi,
se dotkne duše mé, citlivé jako stvol,
a rozechvěje ji jak tůň vlnami,
kde labuť zmizela v čerění vodních kol;

Když utkvím pohledem na hvězdných propastech,
kde září poklady oblohy plné krás,
náhrdelníky hvězd, jež živí jeho dech,
Božích cest ozdoby, jež nikdy nesčítáš;

Když z jara na nebi se třpytná denice
roztříští do snopů, jež v prudkém žáru žhnou,
když vzdušné atomy se jiskří svítíce
a pod nohou je vše světlem a květinou;

když vrká, zpívá si a bzučí všechno jen,
tak jak by nesmrtelnost každý lačně pil,
a člověk uvěří, tím zdáním oslněn,
že den tak živý by ve smrti neskončil;

Když v nitru na tisíc myšlenek víří mi,
a když můj slabý duch, jsa jimi překonán,
se chvěje u strašné poslední hlubiny
a, bez vší opory, řítí se do ní sám;

když v nebi lásky své, kde ztracen ve štěstí,
na srdce přitisknu přelud, o němž jsem snil,
a slova života nemohu naléztí,
jež ohen zapálí, který mě pohltí;

Když cítím, že by vzdech mé duše ztýrané
svým horkým rozmachem vytvořil nový svět,
a že mé myšlence se síly dostane
naplnit nebesa a rozlévat se zpět;

Jahve, ach Jahve, tvé jméno je bezpečí,
jediná ozvěno, když volá duše má;
či je snad její vzlet, blaženost bez řeči
tvé vlastní velikosti něžná ozvěna?

Ty, jméno vznešené, v mém nitru zřídka spíš!
Zřídka i na mých rtech, horkých jak letní vzduch:
Ve mně však každý vjem najdeš a oživíš
a výkřik duše mé jsi vždycky ty, můj Bůh.

Marie Louis Alphonse de Lamartine

Opadaný věneček

Vezmu svůj věneček, který mi opadal,
do zahrad Otcových, kde květ smí znova kvést:
má duše klečící tam vypláče svůj žal,
Otec zná tajemství, jak vyrůst nad bolest.

Půjdu mu povědět svým pláčem pokorným:
"Hleď, já jsem trpěla..." On na mne pohlédne;
čas půvab vzal mým dnům a krásu tvářím mým,
leč Otec pozná mě i v bídě bezedné.

A řekne: "To jsi ty, děvenko sklíčená?
Tvůj krok je mátožný, asi ti chybí zem.
Mé dítě, já jsem Bůh. Neplač už, duše má,
měj dům i srdce mé. Pojď, vždyť už čekal jsem."

Ó něho! Bezpečí! Můj Otče, znám tě, znám!
Tvé dítě plakalo a pláč až k tobě zněl.
Tys byl má naděje, proto tě získávám,
v tvých rukách najdu zas, co chvat můj poztrácel.

Ty neodhodíš květ, když ztratí krásu svou.
Tvá láska odpouští víc než zem nestálá.
A neztratíš jistě dceru nevěrnou,
jež neprodala nic a vše jen rozdala.

Marceline Desbordes-Valomere
1786 - 1859

Jen přeubohá třtina jsem

Jen přeubohá třtina jsem:
své myšlenky i city
dokola vidím, tam i sem
vrávorat vichrem žití.

Volám tě, jenž jdeš ochránit
vše nejmenší, i třtinu,
chran i mé srdce, přej mu klid,
Bože, kéž nezahynu.

Propůjč mi sílu, buď mi lék,
dej, ať mé zmatky minou,
neb zhasni jej, ten plamínek
bloudící nad bažinou.

Theodor Fontane,
1819 - 1898,
německý spisovatel; ve svých románech
podal společenskou kritiku německých
junkerů a měšťáků./Paní Jenny Treibelová,
Effi Briestová, Omyly a zmatky/. Autor
romantických balad.

Příruční slovník naučný

Za nocí často, nešťasten,
jsem vztáhl dlaně
a jiné ruce cítil jsem
klásti se na ně. -

Co Bůh je, neví nikdo z nás
a nezví ani,
on však chce věrně v každý čas
být spojen s námi.

Conrad Ferdinand Meyer

Côr cordium

Ty srdce srdcí, kde žhne láska tvá,
jež kvítí zahrnuje v každý čas,
ty srdce dokonale nad úžas,
ty, pro něž hráč zas lyru rozzpívá;

ty srdce nebeské, kde ožívá
i lidská touha, mrtvé lásky hlas,
když z hrobu vstane s tebou vládnout zas,
ty, jehož chorál v sborech zaznívá;

ty srdce, jehož puls nám písní byl,
ty srdce, sladší než tvá písen je,
kéž svobodní jdeme svobodou tvých stop,

svou sílu s pravdou vlej do našich žil
a čistou krásou tvou kéž okřeje
živící zem i moře, žití hrob.

Algeren Charles Swinburne

1837 - 1909,

anglický básník, přítel Rossetiho.

Ve Zpěvech před východem slunce - 1871

oslavil italský boj za národní svobodu.

/Příruční slovník naučný/

A.Ch.Swinburne stanul na výši tehdejších
anglických básníků ihned svojí první prací,
dramatickou básní Atalanta v Salydonu. Jeho
Básně a balady však vzbudily u kritiků velký
rozhněv pro svoje svobodné názory, že nakla-
datel musel knihu vzít zpět. Verše ale měly
kouzelný styl a byly přece uznány už jako
moderní ve viktoriánské éře.

/Das goldene Buch der Weltliteratur/

Nemocný venkovan neznámému Bohu

Jak ležím, - ptám se celý čas, -
proč nás dva ještě teď,
Tvůrce a tvora, jako hráz
dělí ta mrtvá zeď.

Kdo dítě chůvě dal by rád,
poptá se, co je zač,
zda hodná je, či špatná snad,
sám smích či samý pláč.

Ty však nám v našem zajetí
naději s časem dáš
a nám se zdá, že v zápětí
se o nás nestaráš!

Tvůj obraz v nás je rozbitý,
daleko k tobě mám,
pláč nedosáhne, kde jsi ty;
já však tvé srdce znám.

Nikdy své tvory nezavřeš
v němou a hluchou noc,
ty naše slovo slyšet chceš,
jež volá o pomoc.

Náš rozum těká po zemi,
tvůj šlehá nad námi,
a nechceš, at mám trápení
v čase, jenž zbývá mi.

Vida, co břemen neseme, -
slepotu, nemoc, hlad, -
chceš vyléčit i hoře mé,
jdeš o nás pečovat.

Vždyť zlo nepatří do tvých děl,
ty neznáš jeho chlad,
a velebím tě, že ses chtěl
nade mnou smilovat.

Thomas Hardy,
1840-1928,

anglický spisovatel a básník, kritický realista,
tvůrce cyklů románů z venkovského života, jiho-
západní Anglie /Wessexu/ Starosta Casterbridge-
ský, Tess z d'Urbervillů, Nebláhý Jůda aj.

Vyznačuje se tragickým pojetím osudovosti živo-
ta, ale i hlubokým porozuměním pro vnitřní ži-
vot lidových postav.

/Příruční slovník naučný/

Jaro

Nejkrásnější je vždy jara čas -
když plevel v bujných vírech objímá svůj svět,
když v drozdím vejci nelze nebe nevidět,
když drozd si ozvěnou procvičí sluch i hlas,
že jeho zpěv jak blesk zasáhne nás,
když trpytná hrušeň, samý list a květ,
rozmetá spadlou modř, že zprudka stoupá zpět
a roji beráneků se vydá na pospas.

Co je ta míza, jásot, vzepjetí?
Jen stopa bytí země v sladkém počínání
zahrady Eden. - Ber, než ztrpkne ti,
než hřích ji, Kriste Pane, temně zraná,
nevinnou duši máje v chlapci, děvčeti,
v těch, kteří tebou jsou k vítězství povolání.

Gerard Manley Hopkins
1844 - 1889

Nebeský lékař

Jestli jsem někdy kolísal
v štěstí, kteréš mi štědře dal,
a jestli těm, s nimiž jsem žil,
můj ranní úsměv nepatřil;

Jestli jsem míjel očí smích
a jestli nebe, řady knih,
letní déšť, jídlo, ranní jas
mě neoblomil zas a zas, -

pak, Pane, bij, - a víc, a dál,
vzbuď mě, jenž dlouho tvrdě spal,
a jsem-li zatvrzelý snad,

pak dřív než budu umírat,
vlej stud a bolest nad bolest
v mé srdce, jež tak mrtvé jest.

Robert Louis Stevenson

Robert Louis S t e v e n s o n

1850 - 1894,

skotský spisovatel píšící anglicky, pozdní romantik, autor dobrodružných románů /Ostrov pokladů, Únos, Catriona, Podivný případ dr. Jekylla a pana Hyda aj./ Poslední léta žil na Ostrově Samoa, kde zemřel oplakáván domorodci, jichž se ujímal proti koloniálnímu vykořisťování.

Příruční slovník naučný

Krátká a neobyčejně bohatá byla jeho životní cesta. Zemřel na ostrově Samoa na tuberkulózu. Začal svou literární dráhu krátkými povídkami ze svých cest. Jeho kniha "Ostrav pokladů" předstihla všechnu tehdejší anglickou literaturu pro mládež. Jeho svěží a půvabný sloh, živý cit pro přírodu, vykreslení charakteru, bylo dáno jen málu jeho současníků. V literatuře, jako individualista, byl osamocený. Po jeho smrti vyšel skotský románový fragment a je možno jen velice litovat, že zůstalo jen torzo.

Das goldene Buch der Weltliteratur

V květech růží a jiřin
dům, který starým lidem zbyl,
v květech růží a jiřin.
Sloužící poslouží jim,
když k práci už nemají sil.

Hrozny a zvadlé listí
jdou v mírném slunci posbírat,
hrozny a zvadlé listí.
Když chladný vítr sviští,
milo je u ohně se hřát.

Kde je můj dům? Mé kvítí?
Podzimní bouře hřímá mi.
Kde je můj dům? Mé kvítí?
Což stále musím jíti
ledem a strastnými cestami?

Proudí mi vůně odjinud:
můj dům je výš než mraky, výš!
Proudí mi vůně odjinud!
Těšící hlas zve odjinud:
Pojď! U mne odpočín si již!

Pokřtils mě ohněm, Pane milovaný,
vyvolils mě, abych tvým štěstím žila,
abych se z žalů znova narodila
čistší a věrnější v den zmrtvýchstání

U tebe nikdy neklesla má cena,
tys káral sotva, vše jen smazal tiše,
a jako zlato v ohni zušlechť se,
byla má nemohoucnost zocelena.

I když ses někdy v přísných vráskách skrýval,
teď, milovaný, dej mi lásku svou!
Nezdržuj cit, s kterým jsi přicházel.

Žár vlej mi, vroucnost, touhu plamennou!
Mé srdce vítá smrtících sil přívál
jak hlava slávu s hvězdnou korunou.

Ricarda Huch

1864 - 1947

německá spisovatelka, autorka románů
Valdštejn a Velká Válka, v nichž zobrazila
situaci a utrpení lidu v třicetileté válce.

Příruční slovník naučný

Učedník

Mluvíte o slastech což pro mne není
pulzuje ve mně láska k Pánovi
vy sladké - já zas vznešené znám dění -
jsem živ jen svému Pánovi.

Spíš nežli vám na díle pomáhati
jsem poslán ku pomoci Pánovi
zde mám svou platnost. Pán je mírný svatý
sloužím jen svému Pánovi.

Vím cesta vede v temno do neznáma
kde mnohý zemřel - svěřen Pánovi
však odjel jsem. Vždyť Pán je moudrost samá
a věřím svému Pánovi.

Kdyby mě zbavil mzdy zas dál se žije:
mou mzdou je hledět v oči pánovi.
Má-li kdo více: můj Pán největší je
sleduji kroky Pánovy.

Příruční slovník naučný

Stefan George - něm.básník, představitel
1868 - 1933 dekadentního proudu v něm.
literatuře. Jeho formálně
vytříbená poezie byla pro svůj individualis-
tický aristokratismus využívána faš. ideology.

U paty kříže z dob prastaré misie
sedáš, můj pocestný, a ranec odkládáš,
v němž bez lađu a skladu kalendář,
hříchy a tvrdý chléb i ponížení je.

Bývals prý básníkem, jak jsem se dověděl,
z tvých rukou hýřivě se med tvých úlů lil
každému, kdo svou hlavu ke tvé nachýlil
a dlouze poslouchat bzukot a zpěv tvých včel.

Máš pravdu, oni však zestárli. Já jsem mlád.
Jejich duch zná jen púst, už nejsou to, co dřív.
A neodpustí mi, že já jsem posud živ,
a že mé tváře začal šerík obrůstat.

Tak v zpustlém sadu někdy můžeš uvidět,
kde prochází se mládí, sochu básníka,
jejíž rozbitá, sešlá maska zaniká
a přec ji zahrnul sám keř a samý květ.

Co čekáš, starče? Hůl ti padá na příkop.
Zemřel tvůj pes, jenž by si lehl na tvůj hrob.
Děti se rozprchly. Dávno je vše totam.
Já čekám každý den, že přijde Kristus Pán.

Leden 1934

Příruční slov.nauč.

Francis Jammes - 1868-1938 franc.básník a povíd-
kař: přešel ke katolicismu, idylik venkova,
autor Romána zajece

Vyhasní oči mé: vidím tě zas,
vezmi mým uším sluch:slyším tvůj hlas,
i bez nohou se mohu k tobě brát
a bez úst ještě tobě přísahat.
Urvi mi paže, přec tě uchopím
svým srdcem tak, jako bych ruce měl,
zastav mé srdce, mozek bude tlouci,
a kdybys mi jej spálit chtěl,
pak ponesu tě na své krvi vroucí.

Rainer Maria Rilke

Kdyby tak byla zcela tichá chvíle
kdyby vše přibližné a nahodilé
umlklo včetně sousedního smíchu
a hluk, jež působí mé smysly v tichu,
kdyby tak nerušil mé bdění němé,
pak v myšlence tisíckrát znásobené
bych mohl myslet tebe po kraj samý
a mít tě /jen na krátký okamžik/,
abych tě všemu žití bez ustání
dával jak dík.

Rainer Maria Rilke

1875 - 1926,

německý spisovatel narozený v Praze, jeden
z nejvlivnějších pozdně měštanských lyriků.
Ve zpěvných, formálně vybroušených verších
vytvořil složité symbolické obrazy vyjadřu-
jící osamělost, touhu, izolovat jednotlivce,
neklidné a bezmocné hloubání příslušníka
vrstvy určené ke společenskému zániku.
/Oběti lárům - s pražskými motivy, Kniha
hodinek, Nové básně, Elegie z Duina, Sonety
Orfeovi, Písně o lásce a smrti Kryštofa
Rilkeho, /česky 1913, / Můj domov, Kniha obrazů.

Příruční slovník naučný

Buď milována, Lásko

Ty královské srdce v tekoucím plášti
tvé krve:

Buď milována, Lásko!

Ty bratrské srdce v divokém výsměchu
trnové koruny:

Buď milována, Lásko!

Ty pukající srdce v ztuhlém šperku tvých
smrtných ran:

Ty z trůnu odstrčené srdce,
ty zrazené srdce,
tykrutě ztýrané srdce:

Buď milována, Lásko!

Věčná Lásko, buď věčně milována!

Ty srdce, na němž chladní naleznou své slzy:

Prosíme o tvou lásku!

Ty srdce, na němž mocní naleznou své
pokleknutí:

Prosíme o tvou lásku!

Ty srdce, ve kterém i zloději a vrazi
naleznou odpuštění,

ty veliké srdce, ty milostiplné srdce,
ty slavné srdce:

Prosíme o tvou lásku!

Ty nachový trne naší radosti,
ty bolestný trne naší lítosti.

Ty krásný večerní červánku našich vlastních
západů:

P r o s í m e o t v o u l á s k u !

Gertrud von Le Fort
1876 - 1971

Sonet

Maličké já s malostí ubohou,
člověk co by, co bude a co jest,
atom, jenž měří síly s oblohou,
určuje dráhu planet, cesty hvězd.

Bez pohnutí zná lehkých křídel let,
tygrovu sílu, o orlu vše ví,
v chatrči může s králi vyprávět,
neb halit Boha ve své tajemství.

Jakým to temnem kryjeme tvou ~~tvář~~ zář;
co tě to vede býti potravou,
ty, jenž jsi radost, jenž vše víš a znáš,

nebeský chlebe, krásný, s láskou svou,
Živote, Bože, Jitřenko, k níž jdem,
dej nám své světlo; co jsme, zapomen.

John Edward Masefield,

1878 - 1967,

anglický básník, dramatik, romanopisec
a kritik. Pěvec moře a drsného života
prostých lidí.

Příruční slovník naučný

Je devět hodin, plyn stažen do modra
tajně z ložnice odcházíte
celou noc v kolejná kapli na modlitbách bdíte
s tím co věčná a velebná hloubka ametystová
Kristovu plamennou slávu oblévá stále znova.
Je to lilie svěřená péči naší
pochodeň rusovlasá již vítr neuhasí
bledý a nachový syn té, již bolest sklání,
strom, vždycky hustý všemi modlitbami.
Je to dvojmocnina jak cti tak věčnosti
a hvězda šesticípá.

Je to Bůh, který v pátek umírá a vstane v neděli
než svítá.

Je to Kristus, jenž nade všechny letce lépe
k nebi se vznáší -

Drže výškový rekord světa a země naší

Guillaume Apollinaire

pl. jménem Vilém Kostrowicki, 1880 -1918,
francouzský básník charakteristický svým bez-
prostředním vztahem ke skutečnosti, objevované
v drobných detailech. K jeho dílu se hlásily
některé básnické směry po první světové válce,
především surrealismus. U nás měl silný vliv
i na poetismus.

Příruční slovník naučný

Latens Deitas

Tobě se klaním, Spasiteli náš,
jenž skrytý jsi v bělostném závoji,
a v srdci mém, jež se tě nebojí,
v tajemství trpělivém přebýváš.

Za rouchem, které krásou halí svět
v symbolech květů tebe zbožňují,
v soumraku, kterým mráčky proplují
i v svitu měsíčním, zářícím nad perleť.

Dokazují tě díla líbezná,
tvá krev zaplaví věčným prouděním,
co z Eucharistie se raduje.

Věrně ti sloužím, srdce mé tě zná
v polibku, který přepodstatňuje.
A život spálí ohněm duchovním.

Wilfried Rowland Chilke

1890 -

Co zdá se osudem, je dílo umělce,
věčného umělce, jenž látku tvoří si
a různě ji pak v obraz formuje:
tu lehkým dotykem, tu ranou dláta,
však látka, kterou hněte, není mrtvá:
a to je právě jeho tvůrčí radostí,
že pod rukama se mu hýbá obraz
a že mu z něho tryská život,
ten život, jej on sám do něho vložil,
a že mu zevnitř nyní odpovídá
na ránu dlátem i na dotyk prstu.
Tak spolupůsobíme s Božím uměním.

Edita Steinová, filosofka, židovská kon-
vertitka, karmelit Terezie Benedicta
od Kříže, v Kolíně nad Rýnem. Zahynula
plynem v koncentračním táboře v Auschwitzu.

1891 - 1942

Před bojem

Vší slávou nádherného dne
a večerem, z něžž čiší chlad,
září, v níž slunce zapadne,
když v horách den jde tiše spát,
krásou, již hýří vesmír tvůj,
vším, čím jsi mi kdy požehnal,
všemi dny, jež jsem lehce bral
dej, at jsem voják, Pane můj.

Vším lidským strachem, nadějí,
zázraky, o nichž zpívá svět,
všemi dny, jež se usmějí,
vším, co smí hrát a zabolet,
romantikou, již stůj co stůj
jsem léta živil silou svou,
vší katastrofou bláznivou,
učin mě mužem, Pane můj.

Já, jenž jsem doma vídal rád
nechápnavýma očima
západů odlesk nastokrát,
z nichž každý obět v krvi má,
než slunce sáhne na meč svůj,
jen sbohem všemu říci smím: -
vší radostí, již opouštím
pomoz mi umřít, Pane můj.

William Noel Hodgson

1893 - 1916

Hnulo se nebe, zem se chvěje již
nad křivdou, jež tě bere životu.
A znova kráčíš na svou Golgotu,
v krvi a výsměchu zas neseš kříž.

Cesou se do očí všem zahledíš
a pevně měříš plachost, temnotu.
Z tvých učedníků nikdo, nikdo tu,
jen matka je ti v slzách čím dál blíž.

Tu nad vši sílu vzepneš ramena
a neseš před bludem svou pravdu, Králi,
vyvýšen umíráš, hrob světíš zas.

Jdem za tebou, brána je zamčena,
čekáme ve smutku, až uhnou skály
a v hloubi srdce zavolá tvůj hlas.

Nic není náhoda

Ty nehraješ s kostěnými kostkami, Bože,
a proto jsi tak složitý,
a proto se k tobě prodírám
po těžkých cestách,
nesrozumitelnými formulemi a zákony,
hmotou, která je energií,
a přes rovné linie, které jsou křivými liniemi,
a skrze záření mrtvých předmětů.

Kéž jsou požehnány všechny cesty,
rovné, křivé i kruhové,
jen když vedou k tobě,
neboť má duše po tobě touží více,
než touží noční hlídač, zmaččený rosou,
po slunci začínajícího dne.

Roman Brandstätter - 1906

Skrze tebe jsem

Můj Bože, ubohá je má víra,
jak od šakalů ohryzané kosti,
tak ubohá, že ani nejsem schopen říci,
jestli v Tebe skutečně věřím,
ty ohnivý keři má litanie,
ty katedro mého nářku.

To, co považuji za víru
a za nepodajný sloup,
je možná jen hledání,
povlak hliněné vázy,
do níž je vypálen
obraz zemřelých,
kteří požívali chléb života.

Co se mi zdá dokonalostí
je možná jen návrh hrnčíře,
který chce formovat džbán,
určený k tomu, aby vyčerpал nebese.
Co se mi zdá mořlitbou,
je možná jen výkřik dotěry,
který přibíhá za diamantovým kočárem.

Ale ačkoliv nejsem schopen říci,
jestli v tebe skutečně věřím,
přece jen vím a cítím,
že ty, Bože, věříš ve mne,
a proto mě naplňuje tvá víra
důstojností a silou,
nebot díky jí jsem já.

Roman Brandstätter

N á ř e k P i e t y

Zpívám píseň
O oběti
Zpívám píseň
O ukřižované vinici.

Ó trním zbodaná hlavo
Krvavějící Vinice!

Co mám udělat
Abych ulevila Tvé krvi?

Pomozte mi,
Prostáčekové!

Pomozte mi,
Mudrci!

Pomozte mi,
Učenci!

Pomozte mi,
Kameny!

Utekli apoštolové
Utekli všichni učedníci
Zůstaly jenom ženy,
Stezky truchlivé
a bludné.

A zůstal Jan, básník.

Když sejmou
Mou Vinici z kříže,
Opatrně složíme
Její tělo
Na slova
Básníka
Jako na smuteční plátno.

Roman Brandstätter

P í s e ň M a d o n y

Velebím člověka,
který je dílem
Mého Pána.

Můj Pán ho ulepil
Z látky a energie
Na hranici vody a země
A dal mu tvář
Věčnosti.

Jeho mozek učinil
Stoličář moudrosti.

Jeho srdce
Trněm lásky a krve.

Jeho smyslům
Dal intuici andělů.

Představivosti
Vidění nebes.

Tělu -
Krásu libanonských cedrů.

Bijeme prsty
V sedmistrunnou loutnu
A zpíváme chválu
Božího díla,
Protože je dobré.

Proč se trápíš
A hledáš smysl svého bytí
Na mělčinách
Zmatku a beznaděje
A ukamenovaných hodnot

Proč se lekáš
Života a smrti,
Věčnosti i pomíjivosti
I stínu vlastní dlaně?

Neboj se.

Nejsi osa
Vesmíru,
Který pomíjí.

Ani osa
Života,
Který uplyne.

Ani osa
Domu,
Zlata
A sýpky,
které jsou
Marnost nad Marnost.

Jsi osa Boha.

Můj pán krouží kolem
Tebe
Jako roj včel
Kolem úlu
Jako pták
Kolem hnízda
Jako země
Kolem své osy.

Proč se trápíš,
Lidská duše,
Krvavějící bouře
V hliněné urně?

Roman Brandstätter

M a d o n a a t e i s t ů

Starám se o ty,
Kteří nevěří
V mého Syna.

Toužím jim pomoci.

Jsou to mé děti.

Jako všichni.

Ačkoliv o tom
Nic nevědí.

Modlím se.

Modlím se
za ty,
kteří se nemodlí.

Když krvácejí,
Ovívám
Svou modlitbou
Jako obvazem
Jejich rány.

Když tonou,
Hážu jim
Svou modlitbu
Jako záchranný pás.

Když umírají,
Dělám ze své modlitby
Podušku
Pro jejich zmučenou
Skrán.

A potom
Beru do ruky
Jejich syčící popel.

A kladu jej
K nohám svého Syna.

A úpěnlivě ho prosím
O milosrdenství
pro lidské pozůstatky.

Pro popírající.

Pro nevěřící.

Pro nežijící.

Říkám:

Stvoř je,
Můj nejmilovanější Synu.

Naplň je
Svým obsahem.

Vdechni jim
Svou věčnost.

Zapal je
Svým utrpením.

Ať se stanou
Tvým trnovím.

Ať se stanou
Tvým křížem.

Umři za ně.

Umři ještě jednou
Ještě jednou

Naposledy,
Můj Synu nejmilovanější.

Úpěnlivě Tě o to prosí
Tvá Matka

Prosí Tě o to

M a d o n a a t e i s t ů.

Roman Brandstätter

Hymna Madoně atomu

Je strom moudrosti
A strom nepřečtených knih
Který vyrůstá
Ze země andělů.

Je odchovanka a Matka Boha
Každodenně trpícího
Za nejnepatrnější prášek,
Za nejnepatrnější molekulu,
Za nejnepatrnější atom.

Vešli jsme slepí a násilní
V oděvu nepřepásaném
Posvátným provazcem
Do domu hmoty.

Nepřinesli jsme obětního beránka
Ani hrdličku
A neskropili jsme svá čela
Symbolickou vodou.

Upevnili jsme v propasti atomu
Trůny pomíjejících bohů
A obraz hadů.

Proto je v každém atomu
Křížová cesta
A pahorek Golgoty
I kříž,
Na kterém umírá její Syn,
Protože On vždy vykupuje
Svou mučednickou smrtí
Vše, co se z víry člověka
Proti člověku obrací.

Hej, to je drama Boha.

A drama člověka?

Geigerovy počítáče bijí
Jak noční zvony.

Na kamenných schodech
sedí mrtvé stíny.

Kdož ví,
O čem mluvily stíny
V čase proměny?
Na ulicích stojí
Zuhelnatělé postavy.

Kdož ví,
O čem mluvily zuhelnatělé postavy
V čase proměny?

Tělo je jako opuštěná loď
Bez posádky,
Která po tragickém lovu
Přistála na pobřeží
Vlaštovčího milosrdenství.

Ó Madono,
Ó Strome moudrosti,
Ježž Pán zasadil a vlastnil
Před propastmi,
Před hvězdami,
Dříve než vznikla země,
Smiluj se nad posádkou,
Jež putuje k posledním vrcholům.

Panno nesrovnatelná,
Druhá ozdoba lidského rodu,
Vzatá na nebe,
Nad chory a žalmy,
Pohled na ubohost našich mozků,
Které vykopaly propast
Mezi člověkem a Tvým Synem,
Mezi člověkem a člověkem,
A vypln tu pustou vzdálenost
Svou modlitbou
Za všechny živé tvory
A za všechny věci,
Které mají místo
Na zemi.

Veliké utrpení
pustých míst.

Smiluj se
Nad šilejícím letcem.

I nad neklidným svědomím
Učenců

A smiluj se nad těmi,
Kterí mají svědomí klidné,
Protože ti nejvíce potřebují
Tvé milosrdenství,
Když nic nevědí o svém smutku.

Smiluj se
Nad rýžovými poli
A keři čaje,
Nad rybami, mlékem, zeleninou,
Smiluj se nad naším denním chlebem,
V němž bijí noční zvony,
Madono zamčená v našem pláči
Jak v cele bez oken.

Madono,
Ve všech lidech
I ve všech tvorech
I ve všech věcech
Bijí zvony.

Polož dlaně na noční zvony
Jako na hlavy neuchlácholených plaček
A utiš jejich houpání
A očist poznáním
Naše mysli a rty,
Protože takový je cíl
Vědy:
Očištění.

Buď pozdravena,
Lásko neomylná,
Hvězdo prospěšného pokroku,
Strome moudrosti,
Qvinutý pletenci našich rukou
Úpěnlivě prosících,
A velebená anděly,
Kterí se vznášejí v průzračném hymnu
Jako v planoucím jantaru.

Roman Brandstätter

Našel jsem odpuštění

Ty, kterýs vírou sevřen jako pěstí
v mé dětské hrudi čisté kdysi žil!
Stoksmi prochal jsem ti, hlukem, městy
a lačně pohár slastí vyprázdnil.

Prochal jsem před tebou, živil svou pýchu,
můj vzdor byl hrází stále pevnější!
Ty ale voláš v hluk, mluvíš v tichu
boleatné noci! Neboť všude jsi!

Tak jsi mě štval po srážech, nad útesy,
houštinou hříchů, jež mate a děsí,
a zvěři nepřáls oddechu v svém štvání,

až padla plná ran a hnisu k zemi
a v pádu našla zázrak uzdravení:
Vždyt klesl jsem v tvé božské slitování.

Hans Schröter

Ty, jenž jsi světlo světa: Zapal mne !
Jen tobě rostu, tobě vroucnost chráním,
i když tvým polibkem a požehnáním
mi bude smrt, jak svíci němě shořelé.

V mém srdci jenom jedna touha plane,
tiše stát před tebou a shořet, Pane,
být malý, tobě vzplát v oběti zápalné!

Jen zapal mne !

Walter Hauser

Vezmi mě pryč
od stolů těch mnohých,
jejichž břímě
leží na mně.

Vezmi mně pryč
od vlastního srdce,
jež je tvým vlastnictvím.

Vezmi mě pryč
s Božími úlovky
na horu,
jejíž vrchol je pomazán
Beránkovou krví.

Walter Hauser

Ježíši, jsme samý nepokoj a chvat,
chtěli bychom využít času,
který jsi nám daroval.

Pane, zahrň náš čas
zcela do času svého.

A vezmeš-li den
do svých rukou,
nebude ztracen.

Vždyť ty, který jsi stvořil čas,
neměříš podle našich hodin.

Co je v našich očích zcela naplněno,
je mnohdy u tebe ztraceno.

A co se nám zdá tracené,
můžeš nekonečně požehnat ...

Hildegard Sennlaub

Slyš, Pane

Slyš, Pane,
úpěnlivě k tobě voláme,
kdo pak nás zachrání,
jestli se nás neujmeš ty?

Přemoz všechny síly,
které nás ohrožují
a daruj nám naději
pro svého Syna,
který přemohl smrt,
pro Ježíše Krista,
jenž s tebou žije
ve společenství Svatého Ducha
po všechny dni až navěky.

Bože, tak často se říká,
žeš nám nezůstal cizincem,
ale že jsi blízko
těm, kteří se k tobě modlí.

Dovol nám tedy, abychom viděli a zažili,
že se můžeme na tato slova spolehnout.
Nauč nás věřit
a dej, abychom plni radosti poznali
J e ž í š e K r i s t a,
tvého Syna, ve svém středu.

Huub Oosterhuis

Buď, Pane, veleben pro naši sestru,
pro naši sestru smrt.

Což to není výzva do posledního příbytku,
ruka, která nám otvírá dveře,
dotyk tvých úst,
dotyk tvých paží,
které nás objímají?

Smrti, jsi přede mnou jako příchod na horu.
Jsi na konci mé cesty brána do domu.
Jsi vystoupení ze školy.
Jsi zlomený odpor
mého posledního rozmachu.
Jsi rozloučení se životem
a práh věčnosti.

Prosper Monier, S.J.

Marek, Matouš, Lukáš, Jan

Marek, Matouš, Lukáš, Jan

Žehnej mi, když uléhám.

Čtyři rohy na mém loži,

V každém jeden anděl Boží,

Jeden se modlí, druhý má stráž,

Dva vzlétnou s duší mou, až bude čas.

Lidová - Anglie

Chvála ctností Panny Marie

Buď pozdravena, Královno Moudrosti
Velebí Tě Pán
A velebí Tě Tvá sestra
Čistá a svatá
Prostota.

Ty svatá Paní Chudobo
Velebí Tě Pán
A velebí Tě Tvá svatá sestra
Pokora.

Ty svatá Královno Lásky!
Velebí Tě Pán
A velebí Tě Tvá svatá Sestra
Poslušnost.

Pán pozdravuje
Všechny svaté ctnosti
Které od něho pocházejí a plynou.

Ty svatá Moudrosti
Přemáháš Satana
A všechno jeho zlo.

Ty svatá a čistá Prostoto
Zahanbujesť moudrost světa
A ubohost těla.

Ty svatá a čistá Prostoto
Zahanbujesť moudrost světa
A ubohost těla.

Ty svatá Chudobo
Ničísť žádostivost
I hrabivost
A dočasné starosti.

Ty svatá Pokoro
Utápíš pýchu
Znamenitych lidí
A všechna díla tohoto světa.

Ty svatá Lásko
Maříš pokušení Satana
I těla
A dočasný strach.

Ty svatá Poslušnosti
Obracíš vniveč nezřízenost smyslů i těla
A podrobuješ je vládě ducha,
Protože tímto způsobem
Může člověk sloužit
Nejenom všem lidem
Ale i zvířatům
Ba dokonce i ďávkým šelmám.

Amen.

Sv.František z Assisi
/1182 - 1226/

Hlas z kříže

Přestaň své dědictví už odmítat,
a spěchej na svou cestu s úsměvem.
Jdi každodenně na svou pouť, jdi rád.
věř, že ti zbývá málo času jen!
Nad hvězdami je dům tvůj vystaven,
v něm krásy víc, než v palácích svět schoval.
Pojď, příteli můj, bratře, vejdi sem!
Vždyť všechnu krev jsem proto obětoval.

John Lydgate

1370 ? - 1450 ?

Bůh buď v hlavě mé

Bůh buď v hlavě mé

A v mém chápání,

Bůh buď v očích mých

A v mém dívání,

Bůh buď v ústech mých

A v mém mluvení,

Bůh buď v srdci mém

A v mém myšlení,

Bůh střež odchod můj

A konec na zemi.

1558 / ze Sallisburské modlicí knížky/

Sir Walter Raleigh v noci před svou smrtí

I takový byl čas, že uvěřil
Radosti, mládí, všemu, co zde máme,
Pak platil stářím, prachem, to byl jeho cíl;
A v hrobě, v kterém spočíváme,
Když skončí cesta poslední,
Uzavře příběh našich dní;
Leč nad zem, hrob a prach, nad časný cíl
Ně zvedne Bůh tak, jak jsem uvěřil.

Sir Walter R a l e i g h,
1552 - 1618,

anglický básník, světoběžník, hrdina moří.
Během svého dvanáctiletého věznění v Toweru,
napsal "Světové dějiny". Více ale vynikl
jako básník.

Das goldene Buch der Weltliteratur

Sir W. Raleigh, anglický básník, narodil se v Dev
v Devonshire v Anglii, mořeplavec. V r.1578 vy-
stoupil v Nizozemí proti Španělům. R.1588 1580
byl na tažení v Irsku, založil v Americe kolonii
Virginii, 1592 vedl eskadru k zabrání španěl-
ských lodí v západoindických vodách, 1595 pro-
vedl odtud expedici do Guayany, zabral ostrov
Trinidad, zvelebil řeku Orinoko, byl jmenován
admirálem Essexu. Za Jakuba I. se podílel na
spiknutí proti němu, byl obviněn a bez usvědčení
odsouzen k smrti. Trest mu byl změněn ve vězení
a pobyl tam dvanáct let. Tam napsal "Světové
dějiny" a věhlasné básně. Byl propuštěn a jmeno-
ván velitelem expedice se kterou chtěl najít
zlatý důl. V červenci r.1617 se sedmi španěl-
skými lodmi, naloženými zlatem, chtěl uprchnout,
ale před tím ještě zapálil ostrov sv.Tomáše.
Na žádost španělského vyslance byl znovu zajat
a na základě dřívějšího rozsudku smrti popraven
29.října 1618.

Napsal historické, politické a poetické spisy -
"Poema", "Život sv.Jana", "Edward".

Meyers Hand-Lexikon

... sir Walter R a l e i g h poslal sedm výprav do Sev.a Již.Ameriky, jež přivezly nové plodiny, např.tabák a brambory.Kolonie Virginie, již založil, třebaže nevzkvétala, razila cestu jiným...

... za Alžbětina panování obklopili i mladší její trůn. Byl to statečný a obratný šlechtic sir Walter Raleigh...

.../Za Jakuba I./ ... Znameníť sir Walter Raleigh, jenž byl r.1603 odsouzen k smrti, poněvadž se účastnil spiknutí, jehož cílem bylo dosadit na trůn Arabellu Stuartovnu, praprapravnučku Jindřicha VII., strávil dvanáct let ve vězení, sepsal tam "Světové dějiny" - "History of the World". R.1616 prohlásil králi, že si troufá nalézt cestu k zlatému dolu na Guayaně, a Jakub, který měl vždy nedostatek peněz, daroval mu svobodu, aby mohl vykonat tuto cestu, nařídil mu však, pod ztrátou hrdla, že nesmí bojovat se Španěly. Uposlechnouti tohoto rozkazu bylo vůbec nemožno, a výprava skončila úplně nešťastně. Raleigh stanul na stráži při ústí řeky Orinoka, a vyslal ostatní lodě hledati zlatý důl. Tyto nemohly dolu nalézt a byvše napadeny Španěly, zničily španělskou vesnici, při čemž byl Raleighův syn zabit. Raleigh, aby se nevrátil s prázdnýma rukama, chtěl zmocniti se alespon několika španělských lodí se stříbrem, leč loďní mužstvo se vzbouřilo, i vrátil se do Anglie se zlomeným srdcem a byl popraven podle rozsudku, prohlášeného před dvanácti lety. - Lid, jenž věděl, že stalo se tak jen pro vděk krále španělského, byl velmi rozhořčen smrtí velkého badatele a dějepisce, který ač měl své chyby, byl znamenitý a ušlechtilý muž. ...

Arabella B.Buckleyová-Fisherová:
"Anglické dějiny pro začátečníky"/1887/J.Otto/

Neujde, Pane, očím tvým
Nic z toho, co já jsem a mám;
Sednu-li, již
Ty o tom víš,
Pozoruješ, když povstávám;
Co v mysli mé je tajemstvím,
Je ti jak okna dokořán.

Jdeš se mnou, kamkoli chci jít;
Když lehám, údy znavené,
Najdu tě zas
Jak v každý čas;
Než rozmyslí se srdce mé,
Než stačím slovo vyslovit,
Ty znáš i nevyslovené.

Mary Sidney, countess of Pembroke
1555 ? - 1621

S o n e t

Můj dobrý pastýři, pro stádo své
Lstí svůdců vedené do včích tlam,
Jsi jako beránek obětován
A katův špalek rudne od krve:
Pastýři dobrý, skálo, přístave,
Jenž pomáháš prosícím ze všech stran,
Hleď, svůdci prokletými odlákán
Byl jeden z tvých, teď hledá stádo tvé,
Kajícně buší v bránu zavřenou.
Ztraceného přec musí uvidět
Tvá láska; Pane, skloň se nade mnou
A soucitně mě vezmi k stádu zpět.
Vždyť z nalezené ovce radost máš;
Tak znej svou ovci, která zná tvůj hlas.

Henry Constable

1562 - 1613

Modlitba

Otče na nebi, které jsi stvořil,
A nás pro ně a pro nás vše, co jest,
Přijď, stvoř mě znova, vždyt mně do žil
Se vkradl zánik, bezvýchodnost cest,
Zhne sebevraždou srdce mé
vyprahlé, samý žal.

Můj Bože, očist jeho zkalené
Škodlivé barvy, abych započal
Žít znova a než zemřu, z mrtvých vstal

Bože Synu, dvě věci nestvořené,
Hřích a smrt v něm, jsi viděl zrakem svým,
Snášeje jednu, víš, co žene
Tu druhou bojovat s tvým dědictvím.

Mně do srdce se zavřít dej
V něm ukřižovat zase.
Kdyby ti odešlo, ty zůstávej,
Své bolesti je vydej na pospas,
Ať v krev tvou vnořeno žije svůj čas.

Duchu svatý, vím, že jsem chrámem tvým,
Leč nečistým, kde prach lpí na všech zdech,
Svatokrádežně spola zničeným
Vášněmi, pýchou, mládím v plamenech.

Musím být bouří ošlehán,
Zapal mé srdce již,
Ať vroucí smutné slzy prolévám
A byt i rány na mně uvidíš
Jen ohen, obět, kněz a oltář ať je týž.

John Donne

1573 - 1631

Z "Posvátných sonetů"

12

Já jsem tvé dílo - mám teď zaniknout?
Obnov mě, vždyť se mi už krátí čas;
Já běžím k smrti, ona ke mně zas,
Netroufám si už ani brvou hnout;
Bezpečný není nikde žádný kout.
Ka mnou je beznaděj, přede mnou hlas
Pěsivé smrti, jíž jsem na pospas
V hříchů, jenž touží mě do pekel dotáhnout.
Ten ty jsi nade vším, a když mi dovolíš,
Zas vzhlednu k tobě, vstanu ze stínů;
Máš lstivý nepřítel však pokouší, jak víš,
Že obstát nemohu snad ani hodinu.
V tobě má slabost křídla nalezne.
Jak magnet přitáhni mé srdce železné.

John Donne

Má černá duše, smrti hlasatel
Tě zve, hleď, nemocí tě zavolal;
Jsi jako poutník, který zem, již znal.
Zradil a vyhnanství má za úděl.
Nebo jak zloděj, jenž ven z vazby chtěl
A do rozsudku svobodu si přál,
Však vlečen k popravě by uvítal,
Kdyby se do své cely vrátit směl.
Jen v milosti je vysvobození.
Smět litovat - ale jak započít?
Oblékní hajčnosti černé odění
A hřích kéž dá ti ohnivě se rdít;
V krev Kristovu se ponoř, vždyť to chtěl,
Ač rudá, zbělí čern tvou nad úběl.

John Donne

Na pomyslných koncích země zní
Andělské trouby, z mrtvých vstáváte
Zástupy duší, konce nemáte;
A jdete ke svým tělům na zemi;
Vy, jimž vzal život věk, boj, plameny,
Nemoc, žal, voda, vlády proklaté,
I vy, kdo smrt už neochutnáte,
Vy, kterým Bůh dá sebe k zpatření. -
Nech je však spát a přej mé úzkosti
Ještě čas lhůty pro hojnost mých vin,
Je pozdě chtít z tvé velké milosti
Až po smrti. Dej, ať se naučím
V lítosti na zemi najít svůj dobrý cíl,
Když tys mé odpuštění krví zpečetil.

John Donne

Bij srdce mé, můj Bože, napořád,
Bij, popřej oddech, lešť a napravuj;
Až vstanu, sval mě, shýbej, převaluj,
Lámej, spal, chtěj mne novým udělat.
Jak město, které dobyl cizí vpád,
Marně se snažím vítat příchod tvůj.
Tvůj místokráľ, můj rádce, rozum můj,
Je zajat, nelze na něj spoléhat.
Miluji tě a byl bych milován,
Leč tvému odpůrci jsem slovo dal;
Rozetní uzel, jímž jsem připoután,
Vezmi mě k sobě, uvězni mě sám,
Spoutej mě, ať jsem svoboden jak král
A užij násilí, abych se čistým stal.

John Donne

John D o o n e,

1571 -1631,

anglický barokní básník, představitel tzv.
metafyzické poezie, kontrastně spojující
nadpozemské vytržení s pozemskou vášní, někdy
i s chladným intelektem.

Příruční slovník naučný

Jeho duchovní básně jsou vyloženy
katolického charakteru.

Das goldene Buch der Welt-literatur

Robert Herrick -

Jeho modlitba za odpuštění

Nekřtěné rýmy veršů mých
Z dob znesvěcených, divokých,
Věty a slova, jež jsem psal
A v nichž jsem se ti vzdaloval,
Mi odpusť, Bože. Vyškrtni
každý můj řádek, plný tmy.
Najdeš-li ale jeden snad,
Který budeš chtít požehnat,
pak jistě ten, jenž zůstane
oslaví mě i dílo mé.

Robert Herrick -

1591 - 1634

1611

anglický básník - "Hesperides",
"Malé písně" - /čistě lyrického obsahu/
mluvící o radostech života v přírodě,
/pastýřství/.

Das Goldene Buch der Weltliteratur

Milující Bůh -

- 18 -

"Proč skrýváš tvář a máš mě za nepřítele?"

Proč tvá líbezná tvář se skrývá mi?
Proč skryl jsi zář svých očí do dlaní,
Když pohled tvůj mou duši zachrání?

Nic mimo tebe ve mně nesvítí,
Můj život, cesta, světlo mé jsi ty,
Jsi život, pohyb, zrak mé nicoty.

Ty jsi můj život - když se odvrátíš,
Jsem tisícera smrt a nejdu již,
Bez tebe, Pane, bloudím jen, jak víš.

Ty jsi mé světlo, bez něhož je tma,
V níž věčná noc mé oči objímá,
Jsi život, světlo mé a cesta má.

Jsi cesta má, za tebou kráčím dál,
Oslepl bych, kdybys mi zář svou vzal
A bez tvé blízkosti bych umíral!

Oči mám temné, slepé, nevidím.
Kam prochá tma? Vždy k světlu. A já vím,
Že ty jsi světlo, a že k němu smím.

Ztratil jsem stezku - bloudím sem a tam,
Jak správně stát či jít sám nepoznám,
Co mimo tebe, cesto, hledat mám?

Pastýři, když jsem zabloudil, řekni mi,
mám jíti dál cestami bludnými?
Může tvůj beránek nedojít otčiny?

Jsi slepčův zrak a cesta daná nám,
jsi život mrtvému, jsi vše, co mám,
Když odejdeš, tápu a umírám.

Odhal svou slunnou zář, slož křídla, stůj,
Jsem slepý, mrtev, sám - hled, - polituj,
Ty světlo, cesto a živote můj.

Francis Quarles - 1592 - 1644

Na Nový rok

Bůh, naše spása, štědře dokázal
Svou vlídnost rozlévanou v šíř i dál,
Svou velkou moc a lásku dal nám znát
Od slunce východu až na západ.

A není v moci časných lidských sil,
Aby mu sluha zadost učinil.
Ať snaží se a koná sebevíc,
Před Bohem přece nedokázal nic.

Blažení jsme jen milosrdenstvím,
Jež Bůh tak hojně dává dětem svým.
To Svatý Duch, v němž nový život je,
Nás novým žitím vždy zas omyje.

To jeho vlastní Duch se snesl k nám
skrz Spasitele, jímž je Kristus Pán;
Člověk je blažen jeho milostí,
jež vede nás k nebeské radosti.

Martin Opitz,
1597 - 1639

Martin O p i t z,
1597 - 1639,

německý básník, svou POETIKOU položil
základy nové německé poezii.

Průruční slovník naučný

Německý básník, narozený v Boleslavi. Žil
v různých městech. Studoval v Heidelberku,
Frankfurtě a Laydenu. Usiloval o čistotu řeči.
Ve Vídni byl uveden do šlechtického stavu.
Zemřel jako historiograf v Danzigu.

Meyers Hand-Lexikon

Německý básník křesťanského zaměření, které
vyjádřil v básních. V Holandsku vznikly první
jeho básně. Utekł pak do Laydenu před hrozící
válkou k Danielu Heinziinsovi, od kterého pře-
vzal základy renesančního básnictví. Zemřel
v Danzigu na mor.

Das goldene Buch der Weltliteratur

M í r

Má duše je zem v dáli,
Za zamí hvězd, jež znáš,
Ve válkách obeznalý
Anděl tam drží stráž.

Tam nad starostmi o zem
Mír z úsměvů má trůn
A jeden, v jeslích zrozen,
Tam vládne zástupům.

Miluje také tebe..
/Duše, teď přestan spát!/
Vždyt z lásky přišel z nebe
Za tebe umírat.

Přijď sem, zde místo boje
Mír kvete pro radost.
Ten květ nezničí tvoje
Síla či lhostejnost.

Jsi vzdálen. Přelet hbitě
Těch tisíc hor a řek.
Vždyt jen On zachrání tě,
Tvůj Bůh - život a lék.

Henry Waugham,

1622 - 1695,

anglický básník, vynikl náboženskými zpěvy.

Ó D A

Klenba oblohy nad hlavou,
Ovzduší s barvou modravou
A třpytné nebe nad Kraji
Svůj velký původ hlásají.
Slunce staví vždy poznovu
Na odiv sílu Tvůrcovu,
Každá zem hledí na díla,
Jež všemohoucnost stvořila.

Když večer stíny halí svět,
Začíná měsíc vyprávět
Svůj příběh, jak byl narozen,
A tiše naslouchá mu zem.
Hvězdy, jež hoří, přeletí,
A na svých drahách planety
Jen potvrzují jeho zvěst
Trousíce pravdu do všech cest.

Mlčícím středem kroužení
Je koule nebes, kolem ní
Nezazní hlas či zvuk neb smích
Z oběžnic světélkujících.
Rozum vša slyší zas a zas
Ze svítících hvězd slávy hlas,
Jenž věčně zpívá: Božská jest
Ruka, jež stvořila svět hvězd.

Joseph Addison,
1672 - 1719,

anglický esejista a dramatik. Vydával
populárně vzdělávací časopisy /hlavně
Spectator/, které položily základy
anglickému novinářství a připravily půdu
realistickému románu osmnáctého století.

Příruční slovník naučný

Č i s t o t a

Jsou vodní prameny, jejichž průzračný svit
A čistá modř se nedá ničím zakalit,
Vlní se nad bahnem, jsou čisté nad křišťál,
S azurem rodných vod bez kalu plynou dál,
a mezi odpadky, jež na břeh kupá svět
Dokážou neminout a vyhlédnout si květ,
Každý z nich panenský, vší nečistoty prost
se vlévá v oceán a jeho nesmírnost.

Při nich si ztrápený vyhledá vlídný stín;
Pták u nich zpívá líp a květ je krásnějším;
Ženy k nim rády jdou vždy zrána, kdy je čas
Před jasným zrcadlem česat a splétat vlas.

Jdou duše, jež po našich cestách blátivých
Jdou v šatech anděla a nepotřísní jich,
Nedají si jak my, na každém kroku vzít
Švou svatou víru, když je strast chce oslabit;
Cistého srdce jsou v žalu i bolesti
A lásku neztratí ani v svém neštěstí.
Když svět jde kolem nich, ucítí vůně proud,
A ony, jak modř vod, jež musí odplynout
Bez zrnka pozemského prachu spějí tam,
Kde zpívajíce najdou duší oceán.

Pierre Marie Richard Victor de Laprade,
1812 - 1883,

francouzský básník, roku 1858 se stává
členem Francouzské akademie,
Jeho práce jsou: "Psyché", "Óda a Poema",
"Poema evangelia".

Meyers Hand-Lexikon

B ů h

Ty nezměrný a nekonečný,
Živý v pohybu, ve hmotách,
V uplývajícímu času věčný,
Bez tváře ve třech osobách!
Ty všude jsoucí, pro nějž není
Příčiny, místa ani změny,
Ty, jejž nechápe žádný duch,
Jenž všechno sebou naplňuješ,
objímáš, živíš, ochranuješ
a jejž my nazýváme - Bůh!

Kdyby i změřil rozum lidský
Hloubku vod, kdyby sečíst měl,
Paprsky, zrnka, písku, listy,
Ty nevejdeš se do čísel!
Duše, ač v nich tvé světlo svítí,
nejsou sto tebe pochopiti,
Prozkoumat cesty sudeb tvých:
Když myšlenka se k tobě vznese,
V tvé velikosti rozplyne se
Jak uplynulý okamžik.

Z hlubin věčnosti povolal jsi
Odvěký chaos, jenž tam žil.
A věčnost před věky a časy
Jsi v sobě samém založil:
Ty, jenž sám sobě dáváš bytí,
Jež sebou ze sebe se třpytí,
Jase, z nějž prýští všecken jas,
vše stvořil jsi jediným slovem
A přítomen v svém díle novém
byls, jsi a budeš v každý čas.

Tvá ruka řetěz tvorstva chrání,
Jež udržuješ jen ty sám;
Počátek s koncem pojíš v dlani
A smrtí život dáváš sám.
Jak žhoucí jiskry v temné noci
Roj slunců rodí se z tvé moci;
Jak v chladném, jasném zimním dnu
Prach jíní jiskří se a třpytí,
Tak hvězdy jasnou září svítí,
Pod tebou v temném bezednu.

Bezpočet světél plných jasu
Dle zákonů a řádů tvých
Rozlévá bezměrnost a krásu
v životadárných paprscích.
Ty lampy ohnivé a skvělé,
krystalů Hory zrůžovělé
Neb zlaté vlny v tanci svém
Ci žhavý vzduch nad touto zemí
A světy v prudkém rozzáření
Jsou před tebou - noc přede dnem.

Jak kapka v moře upuštěná
Je svět před velikostí tvou.
Což vesmír už nic neznamená?
A co já sám jsem před tebou?
I když si v duchu smělým slovem
Znásobím světy milionem
A vesmír zvětším víc a víc, -
To zvětšené, co k tobě zvednu
Tvoří jen bod, jen tečku jednu:
A já sám před sebou jsem nic.

Jsem nic! - Ty ale ve mně hoříš
Svou nekonečnou dobrotou;
Jak slunko v kapce vody tvoříš
Ve mně svůj obraz láskou svou.
Jsem nic! - Cítím však život, je mi
Jak letěl bych nenasycený
Ve výškách, mlád, pln jistoty;
Má duše tuší tvoje bytí,
Uvažuje, chápe a cítí:
Jsem-li já, - jistě jsi i ty!

Ty jsi! Rozum to dosvědčuje
A říká to i srdce mé,
Moc přírody to rozhlašuje
Ty jsi - a nejsem nic, už ne!
Jsem část vesmíru velikého,
Jsem postaven do středu jeho,
v místě, kde moc tvá najednou
Po vytvoření všeho těla
Nebeské duchy utvářela
A řetěz tvorstva váže mnou.

Ve mně se pojí všechny země,
Nejzazší stupeň hmoty jsem,
Vše živé soustředí se ve mně,
Já jsem i Boha náčrtem;
Zetlím, jak všichni v prachu ztleli,
Můj rozum ale hromům velí,
Jsem král-červ-otrok- Bůh však též!
Ječ živ tek, s darem kouzla, krásy,
Ríkám si: kde jsi vznikl asi?
Sám sebou býti nemůžeš.

Jsem stvoření tvé, Stvořiteli!
Jsem tvor tvé moudrosti. Tys dal
Mi všechno štěstí, život celý,
Duše mé duše jsi a král!
Tvá pravda žádá, zdroji žití,
Aby mé nesmrtelné bytí
prošlo propastí smrtelnou;
Aby duch ve smrtelném šatu
Skrze smrt došel při návratu
Můj Otče! - V nesmrtelnost tvou!

Jak nepochopitelný jsi mi!
Já vím, že chabá duše má
Nenačrtne ani tvé stíny
svou obrazností zmatená;
V moci nás, smrtelníků, není
naleznout cesty oslavení,
Jak jinak lze ti úctu vzdát,
Než k tobě s láskou svou se vznášet,
malostí v bezměrnu se ztrácet
a vděčné slzy prolévat.

Gavrila Romanovič Děržavin,
1743 - 1816,

ruský básník, představitel pozdnějšího
ruského klasicismu, předchůdce Puškinův.
Účastnil se dvorského převratu r.1762,
jímž byla na ruský trůn dosazena Kateřina II.,
sloužil jí pak jako osobní tajemník v různých
hodnostech /gubernátor, ministr justice/.
Psal oslavné ody na ni "Felica" na ruská vá-
lečná vítězství /"Na dobytí Izmailu"/a satiry
na dvorský život/"Velmož"/.

Příruč.slov.nauč.

ruský básník, ministr spravedlnosti. Psal
básně, vlastenecké a náboženské ody, písně
a drama.

Jak míruplný anděl z nebe
Při ohni, který září tmou
Se pomodli za mne i sebe
Svou duší něžnou, milostnou.

Láskyplnými slovy svými
Vyžeň z mé duše pochyby
A srdce osviť potichými
křídly své vroucí modlitby.

1843

A.A. Fet

Májová noc

Poslední dávné mraky přelétají
V houfy se kupíce
Průzračné jejich cáry měkce tají
U srpce měsíce.

Kraluje jara tajuplná síla
Věččená hvězdami.
Ty něžná! Ty mi štěstí přislíbila
Zde v shonu na zemi.

Kde je to štěstí? Zde ney v světě hluchém.
Vždyť štěstí je jak dým.
Za ním! Za ním! Cestou, jež stoupá vzduchem
Na věčnost uletím.

A.A. Fet

Poslední slovo

Já hromem přistihnu je v beznaději
A bleskem jejich palmy rozmetám,
Mstu na mstu navrším, krev na krev vleji
A žhavou zlobou vysuším jim chřtán.

Otřesu do základu jejich stěny,
Kameny zdí se v poušti octnou zas,
Prokleji jejich dech, v němž páchen tlení
A těla jejich vydám meči na pospas.

Orlatům hodím údy zkrvavené.
A kosti spálím, popel zbude z nich,
V potomcích budu trestat jejich sémě
A jejich sílu zničím ve vnucích.

Na jejich oběti odpovím gestem hany,
Opustím chrám, - nedojde na návrat,
A jejich dcery přijdou s modlitbami
Přede mnou sténat, lkát a umírat.

A. A. Fet

Ave Maria /1842/

Ave Maria - lampičko ticha,
V srdci mém zní ti čtyřverší zticha:

Panno a matko, jíž týrán je syn,
Duši mou proniklas půvabem svým.
Královno nebes, ne v nádhernou zář,
V tichý sen ukryj a skloň ke mně tvář.

Ave Maria, lampičko ticha,
Řekl jsem ti své čtyřverší zticha.

Afanasij Afanasjevič F e t,
1820 - 1892,

ruský lyrický básník. Do vývoje ruského básnictví zasáhl významně v padesátých letech svou lyrikou přírodní a milostnou. V šedesátých letech vystoupil jako reakční publicista, stoupenec teorie umění pro umění. Na Fetovu tvorbu navázali na sklonku století ruští symbolisté.

Příruční slovník naučný

Je v světě krása jediná.
Nejsou to bohové Hellady
neb shění o milování,
nejsou to mohutných her řady
ani moře a vodopády
či pohled žen, jenž dojírá.

Je v světě krása jediná -
Kristova láska, utrpení,
On sám na kříži zkrvavený
a za nás ukřižovaný.

1893

K.D. Balmont,
1867 - 1942

Útrapy naše zmírni, ó Bože!
V jeskyních, jako zvěř, jsme celý čas -
Tvrdé je naše žulové lože,
Tma bez víry a světla dusí nás.

Za drahokamem blýskne drahokam.
Zástupy lidstva táhnou stále dál,
A z chladných šterbin vylézají k nám
Užovky, mloci, brouci, havět skal.

Jsme samý vřed, mokvavý hnis a hlen,
Podobni mršině, jen pohlédni...
Rozprostři nad hrobovým pokojem
Bože svůj příkrov, příkrov poslední.

Valerij Jakovlevič B r j u s o v,
1873 - 1924,

ruský symbolistický básník, prozaik
i literární teoretik, všestranně vzdělaný
a kultivovaný mistr verše. Prošel složitým
vývojem od dekadentních nálad k patetické
oslavě revoluce "Chef d'oeuvre" 1895,
"V takové dny" 1921. Významně se podílel
na organizaci počátků sovětského kulturního
života.

Příruční slovník naučný

M O D L I T B Y

Za všechny čisté, Bože,
dovol, abych se modlila:
Ušetř je, prosím, lásky,
která by láskou nebyla.

- . -

P o k o r n á

Je mnoho orváno.
Je mnohé rozdané.
Nestačím na "ano".
A nelze říci "ne".

Ve všem se podobám
chudobě úhorů.
Jen jedno ještě mám:
Vem si mou pokoru.

Jsem kořist tmy,
v níž stopy světla není.
Ach, prosvit mi
horečné poblouznění.

Je pozdě už ?
Jdu příliš dlouho tmou ?
Je příliš hrůz,
jež vedly ruku mou ?
Je přesprátiš
mých hříchů a mých vin ?
Už neschýlíš
se ke rtům mým žízňivým ?

Má pokora -
Pokory málo je.
Tak okorá
i srdce za boje.

Snad víra má -
a víra nestačí,
když ztýraná
má lidskost krvácí.

Snad láska má -
Byl jiných lásek proud.
Vším laskána
bojím se pokleknout.

Snad naděje -
Je marna, Bože můj ?
Snad pozdě je -
Ach, Bože, polituj,
jen láska tvá
může mě vidět v tmách.
Jsem cizí. Hříšná. Svá.
Chceš překročit můj práh ?

Modlitba opuštěných

Když člověk je tak strašně chud
jak podzim opuštěných hnízd,
když k cestě nikam odnikud
mu réva krví píše list,
když zbývá mu jen vichřic hvízd
a větve bouří polámané,
když vydal vše až do strnišť,
dej jeho srdci usnout, Pane !

Dej srdci spočinutí, Pane !
Jak zemi do sněhu je sbal,
až zmlknou struny rozdírané,
ať sněží tam, kde život bral.
Aby si člověk odpočal,
dej jeho srdci bílé lože.
Dopřej mu klid ! Dej, aby spal !
Přej to všem opuštěným, Bože !

Jen dopřej spát ! Dej s holou zemí
i, bědné srdce zasněžit,
ať sní pod sněhem do vzkříšení
jak v zmrzlé hlíně zrna žit.
Nedopust, aby lidský cit
budil to srdce pošlapané.
A, má-li se kdy rozeznít,
ať je to ve tvých rukách, Pane !

Pozdní rozhovor s Bohem

Můj Bože, Bože můj ! Jsem já to nezvedená !
Tak pozdě domů jít ! Už dávno zamkli dům.-
Světla už vyhasla. Mlčí už každá stěna. -
Zbývá mi jedno jen jako všem opozdilcům,
na vrata vyskočit a branku přelézti
a potom po špičkách dojít až k pelesti.

Můj Bože, Bože můj, přijdu-li k tobě jednou
v tak pozdní hodině, že zamkneš mi svůj dům,
že v temnu beze hvězd mě necháš samu se mnou,
zkroušenou, pobledlou výstrahu zpozdilcům -
Slituj se nade mnou ! A jak za dívčích let
mi dovol přeskochit ! Bude to naposled -

M o d l i t b a l á s k y

Nechtěným svědkem, zbabělým,
jsem se dnes stala,
když profanace pěnou slin
tě poplivala,
když záští rozbahněný kal
ti do ran lili,
a v těch, které jsi povolal,
tě hanobili.

Hanba a pláč mi braly dech.
Mé nerozumné
srdce zmíralo na posměch
když vtom - Byls u mne.
Tvůj klid a láskyplný jas
se dotkly mého čela,
že mizíc v tobě, už jsem hlas
rouhání neslyšela.

V e l k ý p á t e k

Zas jsou to slzy
slzy Magdaleny,
jež omývaj^í
úběl zkrvavený.

Když rty se bojí
líbat v dlaních rány,
jež ruka čísi
skryla fialami,
když rty se bojí
dotknouti se nohou,
rty hříšné, dneska
zbledlé pod pokorou,
pak jen ty slzy,
slzy bídné ceny,
ty staré slzy
nové Magdaleny,
ty bez rozpaků
slanou vláhou stříbří
ztýrané tělo
na dřevěném kříži.

A rty, jež celý
svět svým hříchem líbal,
ty rty se dotknou
v Božích dlaní fial.

Modlitba o lásku

Srdce mi kolikrát zbloudilo,
než v tobě našlo cíl
s bolestí měřím vteřiny,
kdy jsi mi nepatřil.

Dnes horečně běžím za tebou
a život dala bych,
smět s malomocnými jediný
den kráčet v stopách tvých,

Plníš mé přání. Smím žítí čas,
kdy stejně popírám
vydáváš věčný obliček
přívalu časných ran. -

Jdu s malomocnými za tebou.
Cestu nám vroubí hněv
sotčící: Ukřižujte je !
a žádající krev.

Jdu trpíc vědomím nevděku,
že málo lásky mám.
Tys běsnící davy miloval.
Já je však přezírám.
V tvých stopách jen láska může jít.

Láska, k níž nemám sil. -
A klekám, abys ten nový žal
i ve mně probudil.

Z e l e n ý č t v r t e k

Mat.26,40: I přišel k svým učedníkům a našel
je, jak spí. I řekl Petrovi: To jste
nemohli ani hodinu se mnou bdít ?

Jak rok rokem letí,
ta noc vždy vyčítá
a v duši vyvstane ti
tvář krví zalitá.
Bolí to jako zrada,
že člověk může spát,
když vedle něho padá,
kdo má ho k smrti rád.

Ač se mi oči klíží
a zpomaluje tep,
nenechám hlavu padnout
na stránky modliteb.
Nechci dát Bohu třtinu
chlada a nevděku.
Chci bdít, až vztáhne ruku
po věrném člověku.

Jak rok za rokem letí
je neměnný ten děj.
Poduška přilne k pleti
a hýčká obličej,
když trpící Syn Boží
zve syna lidského,
jenž spí na měkkém loži
nemysle na něho.

Můj opuštěný Pane,
přiď ještě jednou zpět !
Hodinu, o níž prosíš,
chci s tebou protrpět.
Tvůj hlas pokorně čekám,
ušlá a ospalá,
mdlá lidská láska, kterou
tvá láska hledala.

Modlitba v pokušení

Je zima, jak v únoru bývá
a cesty mi zavál sních.
Cesto má, cestičko křivá,
ztracená v závějích,
nelákej, nezvi a nepros,
vždyt já i poslepu
bych došla po tobě k dveřím,
na něž už neklepu.

Srdce mé, s čím se to rveme ?
Je vůbec v silách mých
odolat pokřivené
cestičce v závějích ?
Ztiš se už, nelákej, nepros -
Ať je ti, jak je ti.
Zadrž mě, Bože, sic půjdu
tmou, bosa, z paměti,

tak slepě, jak člověk spěchá
jen k lásce, již má rád,
tak rád, že se jí nechá
až k hanbě zranovat.
Zadrž mě, Pane ! A odpusť
to strašné toužení
po cestě, kterou mi nedal
jít tady na zemi.

Modlitba díků

Ty, který znáš mě líp,
než já znám vlastní šrámy,
Ty, s jehož vědomím
mi náhle šedne vlas,
můj vlas, jenž láskou tvou
je něžně spočítaný,
a jehož mladou čern
mi dneska odnímáš,

veliký Otče můj,
mám duši plnou díků
za toto poselství,
že se mi krátí čas, -
Já vám, že tato šed
je výkřik okamžiku,
za nímž jde okamžik,
kdy si mě zavoláš.

Pokorně, Otče můj
z tvých rukou беру stáří,
ať je to vlídný dar
či hrubý, tvrdý kříž.
Jen mi nech naději,
že jak čas do mých tváří
tak ty mi do srdce
svou pečeť vyhloubíš.

Modlitba víry

Vše, co mi dáno žít,
žiji jak na jevišti.
Ať činím cokoli,
diváci vyřknou soud.
Zneváží každý cit,
prut nenávisti sviští
a vlečka pomluvy
vymetá každý kout.

Před zraky lidskými
já, člověk, neobstojím.
Pozbývá jistoty
můj pohled, slovo, čin.
Choulím se do zimy.
Bližních se, Pane, bojím.
A sebe neznajíc
k tobě se obracím.

Vidíš mi do srdce.
Víš to, co nevyslovím
v nocích, kdy pro bolest
míjí má víčka sen
a kdy se strašně chce
k tvým očím, z nichž se dovím,
čím tady na světě
opravdu byla jsem.

H o ř k á

Je doba modlitby.
Je třeba pokleknout.
Rty zvroucnět chtěly by
anebo umlknout.
A přece vysloví,
co říci nechtěly,
vzlyk lidský nenový
a lidsky zbabělý.

Den těžší nad balvan
mi drtí ramena.
Vše, co dnes předkládám
je duše, strávená
jedem a hořkostí,
které svět podává
v zlovůlné štědrosti,
již mívá únava.

Klid, na němž spočine
můj neklid, mi dnes přej.
Odpusť mi oči mé,
odpusť můj obličej,
jsou k smrti znavené
a zem je táhne níž. -
Dnešního břemene
mi bylo přespříliš.

Za umírající

Modlím se za tebe srdcem a duší celou.
A ještě na živu? Modlím se za zemřelou?
V hodině bezmoci úzkostí mísím žalmy,
Až v bédné paměti čas posud ponechal mi.

Modlím se za tebe, jak umím, stále znova:
Ty, který můžeš vše, prosím tě, vyřkni slova,
Ať by ji vyrvala rakvi již přichystané. -
Ty se však vůle tvá. Tvá vůle ať se stane.

Pro smrti nemocná, modlím se tak, jak mohu.
Ať duši o pomoc žalm tluče na oblohu.
A ještě na živu? Modlím se za zemřelou?
Modlím se za tebe srdcem a duší celou.

Modlitba slabosti

Buď vůle tvá. - Dáš-li mi kříž,
přijmu jej, Pane, rád. ---
Tak s lehkým křížem jsme se již
modlili tisíckrát.

Teď však na nemoc, na bolest
mě zvykáš. - Dobře vím,
že ve kvetoucí ratolest
je láskou změnit smím.

Lásku však rdousí lidský strach.
Kříž přestává být vhod.
Jak Petr chci jít po vlnách
a padám v hloubku vod.

Tak bázlivé je srdce mé,
tak ohlíží se zpět,
jak po domově ztraceném,
jejž nelze zapomnět.

Tak malověrný je můj žal,
že noci propláče.
Bože, vždyť ty jsi udělal
žebráka z boháče.

Zradím, jak Petr zrazoval.
Jak Jidáš ne. To ne !
Vždyť jenom prosím, abys vzal
ten kalich ode mne.

Vždyť jenom tápám rukama
nad zrádnou hladinu.
Jsem tvoje dítě ! Zachraň mě !
Bez tebe zahynu.

Modlitba při primici

Tichý je hlas, jímž Bůh nás volá.

Někdo jej přeslechne.

A někdo poslouchá jen zpola.

A jiný vůbec ne.

Někdo jej ale v srdci skryje

navždy, pro všechnen čas.

A život náhle krásnější je:

vždyť je to lásky hlas !

Láska !

To vytoužené slovo

zní nám dnes od rána,

jak rozjásání skřivánkovo,

jak šťastné Hosana,

Láska se vždycky dotkne nebes.

Pane, jenž všechno víš,

se zvláštní něhou vybírej dnes

tomuto knězi kříž.

Otci Dominikánovi k svátku

Jak je to nemoderní,
chtít veršem blahopřát !
Verš mi však zůstal věrný
jak vám váš bílý šat.

Postaru proto přeji,
aby vám Pán Bůh dal,
oč jste ho nejčastěji
v modlitbách prosíval.

Kéž jsou vám požehnány
myšlenka, slovo, čin,
v lásce kéž jdete s námi
svou cestou do šedin.

Mohu Vám přát i štěstí.
Vlastně spíš nemohu.
Vždyť mnohem víc než štěstí
choi pro vás po Bohu.

Z a m r t v é

Smiluj se nad nimi, Pane,
a buď jim milostiv,
ať nikdo z nich nezůstane
vzdálen tvých svěží~~ch~~ niv.

Jsi Láska, proto se slituj,
ty, který důvod znáš,
proč někdy přeslechli tvůj
tichý a zvoucí hlas.

Jsou to tvé děti, Pane !
Procházelš pro ně svět
a všechny zatoulané
na srdci nosil zpět.

Přivíň je k srdci znova !
To jedno dopřej mi:
Pro klečící má slova
mé mrtvé obejmí.

M o d l i t b a n a c e s t ě

S veršem a láskou chodím.
Ty hřivny Bůh mi dal.
Ve světě nepochodím.
Jen tys mi naslouchal.

Tak zpívám tobě, Pane.
A k rýmu řadíc rým
i všemi odmítané
srdce ti nabízím.

Můj den se k noci sklání.
Veršem jdu k tobě zpět.
Tvá láska jistě dá mi
na lásku odpověď.

Pro hřivny odevzdané
mou rukou nečistou
však nezbraňuj mi, Pane,
zůstat tvým žalmistou.

Na konci všech svých bludných cest,
všech omylů a zrad,
jsem klopýtajíc o bolest
viděla tebe stát.

Vždy čekala mě náruč tvá
bez slova výčitky. - -
Dej, ať i já už vytrvám
u tebe navždycky.

I.

II.

Ve světle, které nemá stín
jsem předmět temna svými stíny.
Světlo je to, co nepatří mi.
Světlo je, čemu nepatřím.

Jsem dům, kde nečeká se host.
A tichá jako věci němé
už nezvu kroky opožděné.
Byly by jenom pro lítost.

Co, živote, bys mi dnes dal?
Kéž před večerem nenajde mě,
eos mému nitru odmítal.

Ponech mi noc, jež krajkou pěn
plyne nad něhou zašlých jmen
a patří mi jak rodná země.

Přemírou touhy srak tvůj zve mě.

II.

A patří mi jak rodná země
svět samoty, svět podzimní,
jejž prosím: zdrť a rozemni,
co ještě jarem klíčí ve mně.

Je pozdě osít pole holá.
Samoto, hořkne ticho tvé,
v němž dýchám jenom pro mrtvé. - -
A živý hlas už nezavolá.

Jedno však vím. V nocích i dnech
mě kdosi čeká. Čeká němě,
že ovane mě jeho dech,

že řeknu, stojíc ve dveřích:
Kdo jsi? Jsi žal anebo smích?
Přemírou touhy zrak tvůj zve mě.

III.

Přemírou touhy zrak tvůj zve mě
můj pozdní hoste. Kde jsi byl?
Můj hlad už v prázdnu zakotvil.
Jsem soumrak. Uvítám tě temně.

Chceš teplo? Já znám jenom zimu.
Chceš jaro ? Já jsem listopad
Chceš moje žně ? Ty do lopat
padaly větrnému mlýnu.

Jsem hořká jako po oměji.
O lásce tvé však přece vím.
Odejdi ! Malostí se chvěji.

Zůstáváš ? Nic tě neodradí ?
Jdi ! U mne láska zmírá hlady. --
- Vábíš mne věčným tajemstvím.

IV.

Vábiš mne věčným tajemstvím,
ač jsem už nevěřila v žádné.
Nebylo touhy. Ani hlad ne.
Nepatřila jsem k blízkým tvým.

Kudy můj život vlastně šel ?
Ty víš, oč moje marnost dbala.
Ty víš, že jsem tě zraňovala.
Já vím, žes pro mne krvácel.

Pro tento popel, pro hrst hlíny
rozezněl se tvůj tichý hlas,
jenž říká mi, co žádný jiný.

Poslouchám jej. A na kyvadle
čas měří lhůtu duše zvadlé.
Kéž tobě zešedne můj vlas.

V.

Kéž tobě zešedne můj vlas !
Kéž aspoň poslední mé chvíle
nejdou až k hanbě pošetilé,
kéž čistá jsem, až zavoláš -

Co padlo na mne ran a zrad !
Co prožila jsem, stačí. Stačí. -
Jen vlastní viny nutí k pláči.
Smrt ne. A nechci se jí bát.

Chci klidně říci: Smrti má,
vem dlan, jež k tobě vztažená je,
když Pán jí život odnfmá.

Nemá mě už co zabolet, i když vydechnu napo-
sled.

Sklonil ses ke mně ústy máje.

VI.

Sklonil ses ke mně ústy máje,
ač nejsem hodna. Vždyť ty víš,
že padnu, jestli dopustíš,
k hlíně, v níž námi zdupaná je

tvá stopa nekonečně živá.
Obavou vážím pohled tvůj.
Polituj, Pane, polituj,
duši, jíž jen tvůj soucit zbývá.

Nedovedla mě odvrhnout.
Uzdravila mě, mou bídu znaje.
Vlož na mne tíhu s něhou pout,

přijme mě ve své zajetí. -
Ať hořkne mi, co sládne ti.
Kde nejsi ty, tam hluchá tma je.

VII.

Kde nejsi ty, tam hluchá tma je.
Má lampa zhasla. Ale tvá
svým světlem lehce přetrvá,
i noc, jež rejstřík rozehraje.

Obzory světla otvírá mi.
Zlatistý proude, jen se řín,
jak kapky deště do jiřin
a přehluš naše lidské hrany.

Ať navždy už to kouzlo trvá,
v němž zastavil se pro mne čas.
Ať tato láska je i prvá,

jež nezradí, když přijde stáří,
když smrt značkuje v naší tváři
a do oken se dívá mráz.

VIII.

A do oken se dívá mráz.
Mám strach, že budu zase sama
vzdálená tobě, ponechaná
jen hrůzám sobě na pospas.

Do tvých stop zase padá sníh
a temno háže šípy zimy,
tak příliš dobře mířenými
do nadějí, dnes vzdálených.

Strach narůstá v duši jak kvítí,
jež mráz mi dýchá po oknech,
když závěj skrývá schopnost žití.

Vložil jsi tíhu do mých vteřin. -
Vrátíš se? Vrať se ! Čekám. Věřím.
Po dechem tvým můj sládně dech.

IX.

Pod dechem tvým můj sládne dech.
Mé slovo všechno napoví ti.
Znáš však mé srdce. Víš, co cítí.
Vždyť padám ve tvých tenatech.

Člověk by se mě možná bál.
Kdož ví, snad bych ho oklamala.
Člověka bych se jistě bála.
Každý mě nějak oklamal.

Ty však nezradíš, nezklameš.
Ty jistoty jsou předem dány.
Hledals mne včera jako dnes

a měla bych se pomodlit,
abys mi do srdce vlil klid,
když světy vichřicí jsou rvány.

X.

Když světy vichřicí jsou rvány,
jsi klid a láska jen ty sám.
U tebe pokoj nalézám,
zde léčím neklid vočkováný.

Slov nemám; - stonám na únavu.
Nic nechci. Jenom s tebou být.
Jen dýchat. Mlčet. Položit
si do dlaní bolavou hlavu.

Nemám sil padnout u klekátka.
Jen s dechem tvým svůj mísím dech.
Ty, který víš, jak je mi sladká

ta chvíle, pro své smilování
vezmi můj neklid do svých dlaní. -
Mé ruce ve svých ležet nech !

XI.

Mé ruce ve svých ležet nech !
Navždycky by v nich zůstat chtěly. -
Ač nikdy v ničem neuspěly,
tobě přec nejsou pro posměch.

Je nízké chrámu klenutí
pro výšku rozjásaných tónů.
Došla jsem, Pane, k tobě, domů. -
Můj domov, Bože, to jsi ty.

Můj domove po bezdomově ! -
Ztrácím se v tobě s úžasem
a oči lásky vidí nově,

že vše, co sníh a vítr žene
má k tobě dveře otevřené,
když neláskou se chvěje zem.

XII.

Když neláskou se chvěje zem,
je lásky pln, kdo tebou žije.
Přijala mé ruce. Nešetří je.
Veď je, kam chceš. Co chceš, z nich vem.

Vlož do nich, cos jim určil nést.
Ty nejlíp víš, co mají síly.
A jsou-li slabé, nestačí-li,
pomoz jim zvykat na bolest.

Ty odmítáš jen kompromisy.
Ty, který vládneš nad časem,
dej, ať jsem silnější než kdysi.

Všemu, co chystáš mému žití,
jdu odevzdaně otevřítí,
ať vím, že láskou živa jsem.

XIII.

Ať vím, že láskou živa jsem, zvykám si na k
kříž. Kde ho není,
je láska planá. V utrpení
jsme tvého lidství obrazem.

Požehnej mému úsměvu,
mým dlaním, ať se rozdat chtějí,
zpevní mě proti beznaději
a laď mé srdce do zpěvu.

Kéž všechno, co je nevzhledné,
čemu se člověk neubrání,
tvůj soucit vlídně přehlédne.

Krásá věčná zde na zemi
jsi ty, Bůh, námi zrazený;
do svých ran bereš moje rány.

XIV.

Do svých ran bereš moje rány.
Dáváš jim něžnou láskou srůst.
Choulím se v tobě. Neopust
můj život žitím rozedraný.

Pro mne už není láska jiná.
A také vesmír jiný ne.
V tobě mám vše, co nezhyne,
až na mé čelo padne hlína.

Přišla jsem pozdě. Nic už nemám.
Jen pláč. A tím vše vyslovím;
kéž nikomu nic neznamenám,

chci každou chvíli, jež mi zbývá
být pro tebe a tebou živa
ve světle, které nemá stín.

XV.

Ve světle, které nemá stín
a patří mi jak rodná země,
přemírou touhy zrak tvůj zve mě. -
Vábíš mne věčným tajemstvím.

Kéž tobě zešedne můj vlas,
Sklonil ses ke mně ústy máje.
Kde nejsi ty, tam hluchá tma je
a do oken se dívá mráz.

Pod dechem tvým můj sládně dech. -
Když světy vichřicí jsou rvány,
mé ruce ve svých ležet nech.

Když neláskou se chvěje zem,
ať vím, že láskou živa jsem,
do svých ran bereš moje rány.

Maria Panno,
celá zem tě chválí,
kosi ti ráno slávu trylkovali.
Střemcha i šerík, růže úbělová,
každý květ dýchá tobě lásky slova.

Maria Panno,
celá zem tě chválí.
Lidé však jako by se lásky báli. -
Toužíce po ní přec ji odmítají,
neláskou mrznou v prosluněném kraji.

Maria Panno,
zem i květ tě chválí. -
Kéž by tě také lidé milovali !
Vyslyš mou prosbu ! A kde lásky není,
nauč nás lásce, ať jsme zachráněni.

Nešla jsi polem lilií,
jak malují tě na obrázku.
Tvé spánky vždycky ovíjí
vážný stín, jenž ti vrývá vrásku.

Tvůj život k pláči tvrdý je.
A ty jen jsi v něm lilie.

Heboučkový závoj nehalil
tvou hlavu, když ses nakláněla
nad všední prací. Hrubý byl
šátek, jenž vlhl rosou čela. -

A co je nadto, to je tvým
tichým a věčným tajemstvím.

Za zrnem zrno z ruky padá,
rty opakují přímluv slova .
Kéž bys je přijímala ráda,
svatá Královno růžencová.

Zrníčko o zrníčka chřestí. -
A mysl mdlá a unavená
přes růženec sevřený v pěsti
se rozvíří jak vodní pěna.

Královno svatá, pohleď na mne !
Dej, ať má láska nezhasíná,
ať jako ty jsi našla v chrámě,
já v srdci najdu tvého Syna.

Lidé tě často odmítali.
Vždy lákala je láska jiná.
Tvé srdce však zrad nevzpomíná.
Odpouští křivdy, dluh i žaly.

Posud jsi mnohde odmítána.
Svět lásku tvou dá za nepravou.
Tu přejdeš se skloněnou hlavou,
s náručí prázdnou, věčně sama.

Přijď ke mně, než svět si zrak promne !
A ztvárni mě, ať jsem tvé dílo,
v němž by se Bohu zalíbilo.
Matko má, udělej to pro mne !

V soucitu Panny Marie
máš pramen, který věčný je.
Často jsi, často blízko byl,
nikdy ses ale nenapil. -
Tak váháme jen u krásy,
jež naši žízeň uhasí.

Vždyť z dlaní Panny Marie
se člověk lásky napije. -
Nedej se, nedej zadržet,
když už máš u těch dlaní ret
a pij s důvěrou dítěte
věčnost už tady na světě.

Darmo by verš můj opakoval,
čím Bůh sám ověncil tvé skráně. -
Člověk však víc sotva ti podal
než k modlitbě sepjaté dlaně.

Modlí se nešťastný i šťastný.
A v kleče k tobě ruce spíná,
svíraje v dlaních srdce vlastní,
v němž lásku znásobuje vina.

Když tak tě volá, přijdeš k němu.
Neodvrátíš se od těch dlaní
a jeho srdci ubohému
dáš s láskou i své milování.

Já vím, že život je jen cesta domů.
Jen dlouhá cesta zpět.
Ta pravda vadí. Strašně vadí tomu,
kdo ji chce nevidět.

Nepravdu však jak obraz ve studánce
i dech nás roztráští.
Maria, vypros lásku k tvému "Staň se !"
pro nás i pro příští.

Podej mi ruku ! Vždyť to k smrti znává
jít s křížem po zemi.
A veď mě přímo. Čas se nezastaví.
Ušetř mě bloudění.

Matko má, s touhou spěchá domů zpátky
ten, kdo má život rád.
Mám málo lásky. Ty máš srdce matky.
Nauč mě milovat.

Když lidské srdce rozesmáté
na tebe dávno nevzpomíná,
když nikdo nikde nečeká tě,
čeká tě láska Mariina.

Jak často zraněn, popálený
jdeš v slzách zpět. - Drobí tě zima.
A stále čeká mezi všemi
jediná láska Mariina.

Popros ji o světlo v své noci !
Snad ještě příliš pozdě není.
Maria osuší ti oči
a vyprosí ti uzdravení.

Ach, jak jsi krásná, přítelkyně má !

Rozlita milost na tvých rtech !

Tajemná, sladká, sluncem oděná,
balzám a myrha jsou tvůj dech;

všechna jsi krásná, přítelkyně má,
vždyť po tvé kráse touží Král !

Líbezná, čistá, neposkvrněná, -
kdyby tě svět náš lépe znal,
miloval by tě.

Miloval.

Ubývá světla. Snad se zcela setmí.
Břemenem je nám kříž.

A už se o světlo, jež tušíš ze tmy
snad ani nemodlíš.

Bez modlitby se v světě nerozjasní.
Víra tmu překoná.

Maria, tobě modlitba je vlastní
jak dech a věčnost tvá.

Nauč nás modlit ! Uč nás volat k Bohu,
ať nás už vyprostí
ze tmy, jež roste v pláči po oblohu
zbavena radosti.

Ubývá světla. Snad se zcela setmí.
Maria, chraň nás, chraň !
Jen o nelásku mezi svými dětmi
se sama neporaň.

Když večer s dnem
se v stínech políbí,
před Boha vem
mé dnešní modlitby.

A něhou svou
je proměň v květy.
Svou přímluvou
jim vypros přijetí.

— Uchraň mě vin,
dlaň vlož mi na čelo,
dotykem svým
uzdrav, co bolelo.

Vypros mi klid,
dej bestarostně spát
a uvěřit,
že Syn tvůj má mě rád.

Ať dláto, štětce nebo slova,
jak vánek všemu unikáš.
Člověk však touží stále znova
na chvíli zachytit tvou tvář.

A přece nikdy nedosáhne
k tvé kráse, jež je mimo čas.
Vždy nadarmo se ruka vztáhne,
ač stojíš tiše blízko nás.

Jen lidské srdce dosáhne tě. -
Kdo u tvých dveří vytrvá,
ten nevysloví v lidské větě,
čím uvítá ho náruč tvá.

Odvěká krásu, vždy zas nová,
skrytá jak vůně v poupěti,
kež dojdu tam, kde zmlknou slova,
kde zticháme v tvém objetí.

Velebím Pána nebe i země,
duch můj v něm zaplesal.
Vždyť lidskou ubohost snímá ze mne
můj Bůh, má spása a Král.

Stvořitel veliké věci činí,
duch můj v něm zajásal.
Smilovává se nad nejmenšími
můj Bůh, má síla a Král.

Jsem radost lidského pokolení.
Pyšným Bůh vládu vzal.
Lačné však sytí a chystá jim zemi
můj Bůh, má láska a Král.

Modlitba s refrénem

Jako lásku, jako květy
v tento nelítostný čas
svěřuješ nám život dětí,
proto chraň je, Otče náš.
Dej jim čistou duši, Pane,
zvi je stále k sobě blíž,
zpevni jejich drobné dlaně
pro radost i pro svůj kříž.

Jen je, Bože, neopust',
dej jim v lásce k tobě růst,
ty, kterýs jim dal svůj dech,
na svém srdci žít je nech.

✓

Matko vtěleného Slova,
lásko, jež k nám vroucně lneš,
Panno z rodu Davidova,
která děti miluješ,
veď je všechny něžnou dlaní,
hať svým pláštěm, při nich stůj,
pros za ně a bez ustání
svému Synu opakuj:

Jen je, Bože, neopust',
dej jim v lásce k tobě růst,
ty, kterýs jim dal svůj dech,
na svém srdci žít je nech.

Náramek z jeřabin

I u nás ještě stojí Boží muka. -
Shad vás k nim přivábím,
vždyť na podzim je zdobí čísi ruka
náramkem z jeřabin.

To asi dítě dává Svaté Panně
ten malý, rudý skvost.
A pevně věří: Jistě hledí na mě,
dám jí skvost pro radost.

Maria Panno, také jsem tvé dítě, -
jen ty víš, kolikrát,
mé srdce i mé ruce zranily tě. -
Jak ten dluh vyrovnat ?

Nemám skvost, - Šeptám s jarem, létem, zimou
jen slova nesmělá:
kéž aspoň to, že ty jsi radostí mou,
ti radost udělá.

Jana Dufková

Bez lakoty a bez výhrad.
Jsem ještě mlád, já z dětství neprocit'.
Cítící zůstává, čím učinil ho cit.

/přel.O.F.Babler/

Vypsáno z knihy Hugo Rokyty:
"Jihočeský zámek korneta Rilka" mně
autorem věnované s touto dedikací:

Vzpomínka na oslavu u Matky Boží před
Týnem - 24.10.71 - Hugo Rokyta

/Byla to oslava k jubileu Tycho de Brahe
a napsáno na oltáři tohoto chrámu/

John Edward M a s e f i e l d, 1878 - 1967, anglický básník a dramatik,
romanopisec a kritik. Pěvec moře a drsného života prostých lidí.

Příruční slovník naučný

Guillaume A p o l l i n a i r e, vl.jménem Vilém Kostrowicki,
1880 - 1918, francouzský básník, charakteristický svým bezprostředním
vztahem ke skutečnosti, objevené v drobných detailech. K jeho dílu se
hlásily některé básnické směry po první světové válce, především surre-
alismus. U nás měl silný vliv i na poetismus.

Příruční slovník naučný

Edita S t e i n o v á, filosofka, židovská konvertitka, karmelitka
Terezie Benedicta od Kříže, v Kolíně nad Rýnem. Zahynula plynem v kon-
centračním táboře v Auschwitzu. 1891 - 1942.

Weggeleit - P.Basilus Senger OSB.
opatství Gerleve, Vestfálsko

Sir Walter R a l e i g h, 1552 - 1618, anglický básník, světoběžník,
hrdina moří. Během svého dvanáctiletého věznění v Toweru, napsal "Svě-
tové dějiny". Více ale vynikl jako básník.

Das goldene Buch der Weltliteratur

Sir.W.Raleigh, ang.básník, nar.se v Devonshire v Anglii, mořeplavec.
V r.1578 vystoupil v Nizozemí proti Španělům. R.1580 byl na tažení
v Irsku, založil v Americe kolonii Virginii, 1592 vedl eskadru k za-
brání španělských lodí v západoindických vodách, r.1595 provedl odtud
expedici do Guayany, zabral ostrov Trinidad, zvelebil řeku Orinoko,
byl jmenován ~~zákazník~~ admirálem Essexu. Za Jakuba I. se podílel na
spiknutí proti němu, byl obviněn a bez usvědčení odsouzen k smrti.
Trest mu byl změněn ve vězení a pobyl tam dvanáct let. Tam napsal
"Světové dějiny" a věhlasné básně. Byl propuštěn a jmenován velitelem
expedice se kterou chtěl najít zlatý důl. V červenci 1617 se sedmi
španělskými lodmi, naloženými zlatem, které zajal, chtěl uprchnout,
ale před tím ještě ~~zapálil~~ zapálil Ostrov sv.Tomáše. Na žádost španělské-
ho vyslance byl znovu zajat a na základě dřívějšího rozsudku smrti
popraven 29.října 1618. - Napsal historické, politické a poetické
spisy - "Poema", "Život sv.Jana", "Edward".

Meyers Hand-Lexikon

Stefan G e o r g e, 1868 - 1933, německý básník, představitel dekadentního proudu v německé literatuře. Jeho formálně vytříbená poezie byla pro svůj individualistický aristokratismus využívána fašistickými ideology.

Příruční slovník naučný

Francis J a m m e s, 1868 - 1938, francouzský básník a povídkář; přešel ke katolicismu, idylik venkova, autor románu "Románu zajíce"

Příruční slovník naučný

Rainer Maria R i l k e, 1875 - 1926, německý spisovatel narozený v Praze, jeden z nejvlivnějších pozdně měštanských lyriků. Ve zpěvných, formálně vybroušených verších vytvořil složité symbolické obrazy vyjadřující osamělost, touhu izolovat jednotlivce, neklidné a bezmocné hloubání příslušníka vrstvy určené ke společenskému zániku. /"Oběti lářům" s pražskými motivy, "Kniha hodin", "Nové básně", "Elegie z Duina", "Sonety Orfeovi", "Písně o lásce a smrti Kryštofa Rilkeho", česky 1913, "Můj domov, "Kniha obrazů".

Příruční slovník naučný

R.M.R. se narodil 4.prosince 1875 v Praze. Jeho otec byl úředníkem u železniční správy; necméně v básnickově životě sehrála jistou úlohu legenda o aristokratické minulosti rodiny. V letech 1886 - 90 studoval na kadetce v St.Pöltnu, 1890 - 91 na vojenské vyšší reálce v Hranicích, až mu bylo umožněno/vysvěci/ vysvléci se z tísnivých vyhlídek na vojenskou dráhu, udělat maturitu a studovat dějiny umění, literatury a práva v Praze. R.1896 se odebral do Mnichova a odtud r.1897 do Berlína, s Lou Andreas Salomé. S ní pobyl pak v Itálii a po té dvakrát v Rusku /1899 a 1900/, kde se seznámil s Tólstým a s malířem Pasternakem, otcem Borise Pasternaka. Tak se započalo jeho cestování. V letech 1901 - 1902 žil v severním Německu nedaleko Bréma a blízko umělecké kolonie Westerwede. Odtud odjel r.1902 poprvé do Paříže; jeho žena, sochařka Klára Westhoffová, se tu stala žačkou sochaře Rodina, jemuž byl Rilke tři roky osobním tajemníkem. Rodin /a také Cézanne/ měl velký vliv na Rilkeovo zrání. Protloukat se život pomáhali básníkovi přátelé, u nichž nacházel útočiště. Tak žil v letech 1910 - 1911 na zámku Duino v Terstském zálivu v záštitě kněžny Thurn-Taxisové. První světovou válku prožil opět v Německu. Po ní našel útulek ve Švýcarsku, nejprve r.1919 v Bergu, pak od r.1921 až do smrti v záměcku Muzot v kantonu Wallis.To byly pevné body v Rilkeově životě, jinak plném nejistoty. Podnikl též cesty do Švédska, Egypta a Španělska. V sanatoriu Val-Mont Rilke 29.prosince 1926 zemřel; pochován je v Raronu, ve svém milovaném Wallisu.

/Květy poezie,Ml.Fronta 1966 - Lumír Čivrný
ve svém doslovu -Cesty k básníkovi-"Kniha obrazů"/

... Rilke nám prozrazuje ve své reportáži leccos o svém pobytu v Českých Budějovicích... Rilke popisuje svoji návštěvu u místního podivína,sběratele starožitností, přesněji řečeno zetě rodiny Hardtmuthovy, barona M. ... Sám tomu chtěl sotva věřit, že jeho návštěva bude přijata. Stalo se tak a Rilke nám popisuje svého hostitele,barona Lamezana a jeho sbírky, především obrazárnu, v níž byli i nizozemští malíři... ... V dedikaci pro slečnu Evu Schreierovou, vepsané do - Korneta Kryštofa Rilkeho - v Chateau de Muzot v září 1924, praví Rilke:

Je to snad tak, že rozmach mládí rád
promlouvá k mládí. Když tehdy za noci
/jak dávno/, nočním víchrem zahořev,
na bitvu, slast a smrt jsem složil zpěv
a v jeho útvar přelil svoji krev,
jak jsem byl mlád!
Teď vy jste mládí. Každý z vás buď mlád!

Marie Louis Alphonse de Lamartine, - 1790 - 1869, franc. básník reakčního romantismu, autor lyriky melancholicky rezignované /Básnické meditace/ v r.1848 jako člen prozatímní revoluční vlády proslul liberalistickou snahou překlenout třídní boj obecnými frázemi o třídním míru v nové buržoazní republice.

----- Příruční slovník naučný -----

... Svými díly - ve třiceti letech - "Méditations poétiques", "Nouvelles méditations", "Harmonies poétiques et religieuses" vzbudil velikou pozornost. Po smrti Oheimse Lemartiniho zdědil značné jmění a procestoval celý Orient. 1834 nastoupil politickou dráhu, stal se ministrem zahraničí v únorové revoluci 1848. Pro rozhárané politické poměry, odchází r.1851 do ústraní v Passy, kde zemřel r.1869.

/de Lamartine/

Meyers Hand-Lexikon

Theodor F o n t a n e, 1819 - 1898, německý spisovatel; veš svých románech podal společenskou kritiku německých junkerů a měšťáků. "Paní Jenny Treibelová", "Effi Briestová", "Omyly a zmatky". Autor romantických balad.

----- Příruční slovník naučný -----

Algeren Charles S w i n b u r n e, 1837 - 1909, anglický básník, přítel Rossetiho. Ve "Zpěvech před východem slunce" 1871 oslavil italský boj za národní svobodu.

Příruční slovník naučný

... stanul na výši tehdejších anglických básníků ihned svojí první prací, dramatickou básní "Atalanta v Salydonu". Jeho "Básně a balady" však vzbudily u kritiků velký rozruch pro svoje svobodné názory, že nakladatel musel knihu vzít zpět. Verše ale měly kouzelný styl a byly přece uznány už jako moderní ve viktoriánské éře.

Das goldene Buch der Weltliteratur

Thomas H a r d y, 1840 - 1928, anglický spisovatel a básník, kritický realista, tvůrce cyklu románů z venkovského života jihozápadní Anglie /Wessexu/ "Starosta casterbridgeský", "Tess z d Ubervillů", "Neblahý Juda" a j. - Vyznačuje se tragickým pojetím osudovosti života, ale i hlubokým porozuměním pro vnitřní život lidových postav.

----- Příruční slovník naučný -----

Robert Louis S t e v e n s o n, 1850 - 1894, skotský spisovatel píší anglicky, pozdní romantik, autor dobrodružných románů, "Ostrov pokladů", "Únos", "Catriona", "Podivný případ dr. Jekylla a pana Hyda" a j. Poslední léta žil na ostrově Samoa, kde zemřel oplakáván domorodci, jichž se ujímal proti koloniálnímu vykořisťování.

Příruční slovník naučný

Krátká a neobyčejně bohatá byla jeho životní cesta. Zemřel na ostrově Samoa na tuberkulózu. Začal svou literární dráhu krátkými povídkami ze svých cest. Jeho kniha "Ostrov pokladů" předstihla všechnu tehdejší literaturu anglickou pro mládež. Jeho svěží a půvabný sloh, živý cit pro přírodu, vykreslení charakteru, bylo dáno jen málu jeho současníků. V literatuře, jako individualista, byl osamocený. Po jeho smrti vyšel skotský románový fragment a jen možno jen velice litovat, že zůstalo jen torzo.

Das goldene Buch der Weltliteratur

Gavrila Romanovič D ě r ž a v i n, 1743 - 1816, představitel pozdějšího ruského klasicismu, předchůdce Puškinův. Účastnil se dvorského převratu r.1762, jímž byla na ruský trůn dosazena Kateřina II., sloužil jí pak jako osobní tajemník v různých hodnostech /gubernátor, ministr justice/. Psal oslavné ody na ni /"Felica"/, na ruská válečná vítězství /"Na dobytí Izmailu"/ a satiry na dvorský život /"Velmož"/.

Příruční slovník naučný

G.R.Děržavin, ruský básník, ministr spravedlnosti. Psal básně vlastenecké a náboženské ody, písně a dramata.

Das goldene Buch der Weltliteratur

Afanasij Afanasijevič F e t, 1820 - 1892, ruský lyrický básník. Do vývoje ruského básnictví zasáhl významně v padesátých letech svou lyrikou přírodní a milostnou. V šedesátých letech vystoupil jako reakční publicista, stoupenec teorie umění pro umění. - Na Fetovu tvorbu navázali na sklonku století ruští symbolisté.

Příruční slovník naučný

Valerij Jakovlevič B r j u s o v, 1873 - 1924, ruský symbolistický básník, prozaik i literární teoretik, všestranně vzdělaný a kultivovaný mistr verše. Prošel složitým vývojem od dekadentních nálad k patetické oslavě revoluce "Chef d'oeuvre", "V takové dny" 1921. Významně se podílel na organizaci počátků sovětského kulturního života.

Příruční slovník naučný

Paul F l e m i n g, 1609 - 1640, německý básník, nejvýznamnější lyrik sedmnáctého století.

Meyers Hand-Lexikon

Po svých studiích v Lipsku, byl vyslán do Ruska a Persie, což mu získalo vliv. Držel se svědomitě cesty Martina O p i t z e, ale o mnoho víc jej předčil. Měl pevnou víru v Boha a taky to ve svém díle zdůraznil.

Das goldene Buch der Weltliteratur

Gottfried A r n o l d, 1655 - 1714, luteránský teolog.

Meyers Hand-Lexikon

J.G. H e r d e r, - Johann Gottfried von H e r d e r, 1744 - 1803, německý myslitel a spisovatel. Vzbudil u Němců zájem o kulturu druhých národů ideou, že každý národ má vlastní tvůrčí schopnosti; zvláště oceněním významu Slovanů přispěl k jejich sebeuvědomění. Byl podnětný ve všech oblastech společenských věd; jeho ideál humanity, spojení kultury srdce i ducha, pronikl německou literaturu klasické doby, ukázal mladému Goethovi cestu k měštanskému humanismu. Napsal mimo jiné "Myšlenky k filosofii dějin lidstva a vydal sbírku "Hlasy národů v písních".

Příruční slovník naučný

Ricarda H u c h, 1864 - 1947, německá spisovatelka, autorka románů Valdštejn a Velká válka, v nichž zobrazila situaci a utrpení lidu v třicetileté válce.

Příruční slovník naučný

Wolfram von Eschenbach,
1170 - 1210,
německý básník středověku,
žil v městě Eschenbachu
ve Středních Francích,
Bavorsko. Tam byl pohřben.
Meyers Hand-Lexikon

Paul V e r l a i n e,
1844 - 1896,
francouzský básník, vyšlý
z parnasismu, čelný zástupce
symbolismu, vynikající úsilím
o hudebnost a sugestivnost vý-
razu. Objevil A. Rimbauda; do
literárně kritické literatury
vedl pojem "prokletého Básníka"
Příruční slovník naučný

Robert H e r r i c k,
1611 - 1674,
anglický básník - "Hesperides",
"Malé písně" /čistě lyrického
obsahu/, mluví o radostech života
v přírodě, /pastýřství/.
Das goldene Buch der Welt-literatur

Martin O p i t z, 1597 - 1639, německý básník, narozený v Boleslavi.
Žil v různých městech. Studoval v Heidelbergu, Frankfurtu a Laydenu.
Usiloval o čistotu řeči. Ve Vídni byl uveden do šlechtického stavu.
Zemřel jako historiograf v Danzigu.

Meyers Hand-Lexikon

Německý básník křesťanského zaměření, které vyjádřil ve svých básních.
První jeho básně vznikly v Holandsku. Utekł pak do Laydenu před hrozí-
cí válkou k Danielu Heinsinsovi, od kterého převzal základy renesanční-
ho básnictví. Zemřel v Danzigu na mor.

Das goldene Buch der Weltliteratur

německý básník, svou "Poetikou" položil základy nové německé poezii.

Příruční slovník naučný

Joseph A d d i s o n, 1672 - 1719, anglický esejista a dramatik.
Vydával populárně vzdělávací časopisy /hlavně Spectator/, které polo-
žily základy anglickému novinářství a připravily půdu realistickému
románu osmnáctého století.

Příruční slovník naučný

Pierre Marie Richard Victor de Laprade, 1812 - 1883, franc. básník,
r. 1858 se stává členem Francouzské akademie, Jeho práce jsou "Psyché",
"Óda a Poema", "Poema evangelia".

Meyers Hand-Lexikon

Francois V i l l o n, 1431 - 1462,
nejvýznamnější francouzský lyrik stře-
středověku. Prožil dobrodružný život,
často v prostředí deklasovaných živlů
/tulácké společnosti "coguellardů"/ -
Autor básnických sbírek "Malý testament"
1456, "Velký testament" 1461; český pře-
klad O Fischera.

Příruční slovník naučný

John D o o n e, 1571 - 1631,
anglický barokní básník, představitel
tzv. metafyzické poezie, kontrastně
spojující nadpozemské vytržení s po-
zemskou vášní, někdy i s chladným
intelektem.

Příruční slovník naučný

Jeho duchovní básně jsou vyloženy
katolického charakteru.

Das goldene Buch der Welt-literatur

Henry W a u g h a m, 1622-1695,
anglický básník, vynikl nábožen-
skými zpěvy
Das goldene Buch der Weltliteratur.

... sir Walter R a l e i g h poslal sedm výprav do Sev.a Již. Ameriky, jež přivezly nové plodiny, např. tabák a brambory. Kolonie Virginie, již založil, třebaže nevzkvétala, razila cestu jiným...

... za Alžbětina panování obklopili i mladší její trůn. Byl to statečný a obratný šlechtic sir Walter Raleigh...

.../Za Jakuba I./ ... Znameníť, sir Walter Raleigh, jenž byl r.1603 odsouzen k smrti, poněvadž se sučastnil spiknutí, jehož cílem bylo dosadit na trůn Arabellu Stuartovnu, praprapravnučku Jindřicha VII., strávil dvanáct let ve vězení, sepsal tam "Světové dějiny" - "History of the World". R.1616 prohlásil králi, že si troufá nalézt cestu k zlatému dolu na Guayaně, a Jakub, který měl vždy nedostatek peněz, daroval mu svobodu, aby mohl vykonat tuto cestu, nařídil mu však, pod ztrátou hrdla, že nesmí bojovat se Španěly. Uposlechnouti tohoto rozkazu bylo vůbec nemožno, a vyprava skončila úplně něšťastně. Raleigh stanul na strážu při ústí řeky Orinoko, a vyslal ostatní lodě hledat zlatý důl. Tyto nemohly dolu nalézt a byvše napadeny Španěly, zničili španělskou vesnici, při čemž byl Raleighův syn zabit. Raleigh se nevrátil z prázdnýma rukama, chtěl zmocnit se aspon několika španělských lodí se stříbrem, leč lodní mužstvo se vzbouřilo, i vrátil se do Anglie se zlomeným srdcem a byl popraven podle rozsudku, prohlášeného před dvanácti léty. - Lid, jenž věděl, že stalo se tak jen pro vděk krále španělského, byl velmi rozhořčen smrtí velkého badatele a dějepisce, který ač měl své chyby, byl znamenitý a ušlechtilý muž....

Arabella B. Buckleyová-Fisherová:
"Anglické dějiny pro začátečníky"
Vydané nakl. J. Otto - 1887

Praká' pútkellytē,

modēnē vām dēlujī. Ta vāš
mekon lastavot a dēkate. Jūtē dūes ab-
dīvuji vāš Arpelivost a vytravot, s uīž
ple byto praueny dōvala dēkonady.

Le orace vām pūtī, aloy
se vāš karavī v konuto roce upervailo,
a aloy chom se dočtaly alypež sūtānē
na kerd' časy.

Prežī a vyprotnjī vām boduē
Božko kosevnam' a tiskau rukau

Anda Janovskī

3. ledna 1992